

L'ARTAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL

SANT FELIU DE GUÍXOLS NÚM. 39 MARÇ 2001

SERVEI D'EDUCACIÓ

**Generacions
E.S.O.**

LA BIBLIOTECA

**La biblioteca
del CEIP l'Estació**

EL PATRIMONI

**L'origen i el significat
del topònim Ardenya**

LA RECERCA

**"Primero de Mayo":
els camàlics guixolencs**

EL TEMA

**En record de
Felip Calvet i Costa**

39

EN AQUEST NÚMERO ...

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL SANT FELIU DE GUÍXOLS NÚM. 39 MARÇ 2001

EDITORIAL 3

L'ARXIU 4

CARTA DE JOSEP IRLA I BOSCH ADREÇADA A MARTÍ ROURET I CALLOL, L'ANY 1940
CENTENARI DEL NAIXAMENT DE FRANCESC CAMPÀ I VIARNÉS (DARNIUS 1901 - GIRONA 1934)
NOTÍCIES DE L'ARXIU
DARRERES DONACIONS DE L'ARXIU

LA RECERCA 8

ASSOCIACIÓ "PRIMERO DE MAYO": ELS CAMÀLICS GUIXOLENCES

EL PATRIMONI 14

L'ORIGEN I EL SIGNIFICAT DEL TOPÒNIM *ARDENYA*
NOTÍCIA SOBRE UNA LLÀNTIA ROMANA AMB DECORACIÓ DE TEMA CRISTIÀ
NOTÍCIES DEL PATRIMONI

EL MUSEU 19

"CATALUNYA, TAN LLUNY I TAN A PROP" DE JOAN JORDÀ
NOTÍCIES DEL MUSEU
DARRERES DONACIONS DEL MUSEU

EL TEMA 24

EN RECORD DE FELIP CALVET I COSTA
FELIP CALVET I COSTA, GANXÓ DE SOCA-REL
EL PATRIOTA FELIP CALVET
MEMÒRIA DE FELIP CALVET

SERVEI D'EDUCACIÓ 31

GENERACIONS E.S.O.
L'ESCOLA D'ADULTS
NOTÍCIES DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

LABIBLIOTECA 39

LA BIBLIOTECA ESCOLAR DEL CEIP L'ESTACIÓ: ELS ALUMNES OPINEN
NOTÍCIES DE LA BIBLIOTECA
NOVETATS EDITORIALS

DIRECTORI 47

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL

EDICIÓ

SERVEI DE PUBLICACIONS
ÀREA DE CULTURA
PATRIMONI I EDUCACIÓ
JUNTA TÈCNICA DEL MUSEU

REDACCIÓ

MONESTIR, c/ Abadia, s/n
17220 St. Feliu de Guíxols
Tel. 972 82 15 75
Fax. 972 82 15 74

COORDINACIÓ

ÀNGEL JIMÉNEZ

CONSELL DE REDACCIÓ

SÍLVIA ALEMANY
M. ÀNGELS COMAS
DAVID HERNÁNDEZ

COL-LABORADORS

RAMON TALLER, GERARD BUSSOT, CECÍLIA JORI, PERE SALA,
RAMON JARREGA, NESTOR SÁNCHEZ, XAVIER ROCA,
FRANCESC MIRALLES, ÀNGEL JIMÉNEZ, ALBERT MANENT,
JOSEP LLUÍS CAROD-ROVIRA, JULIO FALCÉS, ESCOLA D'ADULTS,
COMISSIÓ DE LA BIBLIOTECA DE L'ESCOLA L'ESTACIÓ.

Foto de portada i tema

ARXIU MUNICIPAL

Disseny i maquetació

DOSIS DISSENY, S.L.

Fotomecànica

CASAS SERVEIS GRÀFICS

Impressió

GRÀFIQUES BIGAS

DIPÒSIT LEGAL: GI-1.616-89

En record de Felip Calvet i Costa

“El record és la prolongació espiritual de les vides materialment extintes”.

A.R.V.

Aquest mes de març s'acompleixen ja dos anys del traspàs d'en Felip Calvet i Costa (Sant Feliu de Guíxols, 9 de maig de 1920 – Barcelona, 2 de març de 1999). Circumstància lamentable que coincideix, d'altra banda, amb una de més joiosa: el lliurament a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, per part del seu fill Francesc i de la seva esposa Teresa Rovira i Comas, del fons documental de Felip; que, com és sabut, està íntimament relacionat amb la biografia de Josep Irla i Bosch.

Per aquest doble motiu, dediquem les pàgines del Tema de la revista a retre-li un petit homenatge. Un breu record. Som conscients que, amb tan poques pàgines, no es farà justícia a la rica i complexa personalitat de Felip Calvet: historiador que, professionalment, es va dedicar a la comercialització de taps de xampany, home del país, bon conversador i amic, etc. Caldrà que algun dia, no molt llunyà, li dediquem l'homenatge que es mereix.

Vam conèixer Felip a la sala de consulta de l'Arxiu Municipal, on coincidíem a finals del decenni dels setanta.

Força anys més tard, Felip va col·laborar intensament en l'exposició d'homenatge que Sant Feliu dedicà a Josep Irla. Evidentment, qualsevol cosa que hom intentés de fer o dir sobre la personalitat humana i política del president de la Generalitat de Catalunya a l'exili, Josep Irla, s'havia de fer força-sament a través d'en Felip. Ell, a l'exili, el va conèixer profundament. En retornar al país, lluità gairebé en solitari perquè no se'n perdés la memòria. L'historiador Josep M Roig i tants d'altres en som testimoni.

De moment, ens quedarem amb la darrera imatge. La de la seva assistència i participació en les jornades que Sant Feliu de Guíxols, l'any 1998, va dedicar a Josep Irla. Malgrat el fort dolor que l'afligia, ens va voler parlar emocionat del president guixolenc.

Àngel Jiménez

Carta de Josep Irla i Bosch adreçada a Martí Rouret i Callol, l'any 1940

Salomó Marquès, professor de la Universitat de Girona, ens trameta uns documents del president Irla. Són trets de l'arxiu personal de Josep M. Murià, director del Colegio de Jalisco, institució universitària de Guadalajara, Mèxic. Ell és el nebot de Martí Rouret i Callol, el mestre escalenc que fou conseller de sanitat durant els primers governs de la Generalitat en Guerra. De Rouret, Marquès n'està acabant un llibre biogràfic de divulgació titulat "Martí Rouret i Callol. Mestre i polític", que en breu serà presentat al públic. Com a mostra, en transcrivim una carta, important per la data i el contingut.

Josep Irla amb l'afillada Encarnació Pijuan.

Josep Irla i Bosch (Sant Feliu de Guíxols, 1876 - Sant Rafael, Provença, 1958).

"Ceret, 9 de juliol de 1940

Estimat amic Rouret: Ahir vaig rebre la teva carta del 5 cts. Avui per primera vegada, després del meu retorn a Ceret he vist el comandant dels gendarmes per a demanar-li un permís de circulació fins a Perpignan, confiant que a la capital del Rosselló, trobaria més facilitats per a obtenir el permís per a arribar a Montpel·lier.

Bé, amic Rouret, tot és inútil, no puc moure'm de Ceret, controlat per l'autoritat militar. He comprès que el nostre confinament no és acabat encara. Penseu quin és el meu estat d'ànim, actualment. Després de tants sofriments. 12 dies per les carreteres sense menjar ni dormir. Per la impressió rebuda avui, vindran encara situacions pitjors. Tinc coratge per a suportar tot això que pugui caure sobre meu. He tornat amb la família i creu que no ho podia suposar després de tantes coses passades, en els meus anys, i això és tot. Estic ben resignat.

No he sabut res de Tauler, durant el mes de juny. Únicament la carta teva de París. Ningú més ni de París ni de Montpel·lier. Pensa quin és el meu estat d'ànim.

Ja veus doncs que no puc fer el viatge a Montpel·lier com seria el meu desig, per estar d'acord amb els teus punts de vista en relació al moment actual i a la situació dels amics. De moment tancat aquí, després no sé quina serà la meua sort.

Si hagués lograt el permís per arribar a Montpel·lier, havia pensat proposar-te d'arribar-nos a Vichy i parlar amb tota claretat i fermesa a Nicolau, referent a la situació de tots nosaltres i el cas tràgic que ens espera; però ja veus que és impossible. No puc fer res més. No tinc defensa. Únicament puc aconsellar-

vos que tu i Rovira Virgili feu totes les gestions necessàries prop de Nicolau, per a que siguin ateses les necessitats dels catalans. Podeu actuar amb plens poders meus. De moment no puc fer altra cosa.

Segons les meves notícies, i suposo estàs enterat, en Tauler tenia en seu poder les quantitats corresponents als mesos de Juny i de Juliol per a les atencions a càrrec de Layetana Office.

Com sempre, amic Rouret, pots dir que estic a la disposició de tots els amics, dintre els mitjans de llibertat individual, que el moment actual ens permeti.

Com pots suposar, no estic del tot bé, va ésser per a mi massa forta la sotregada rebuda; però estic amb la família, i tots estem esperant la sort que ens té designat l'esdevenidor.

Te saluda i abraça el teu amic.

Irla."

Centenari del naixement de Francesc Campà i Viarnés (Darnius 1901 - Girona 1939)

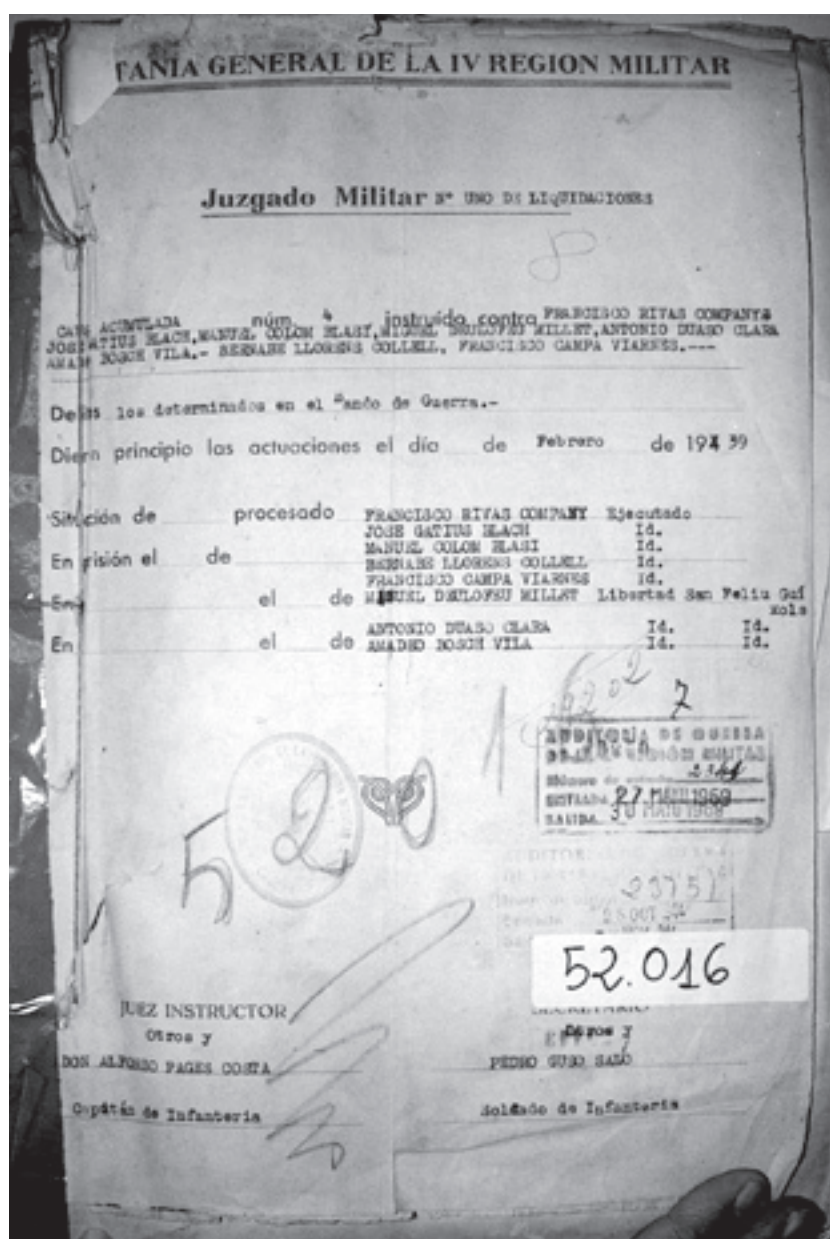
Aquest any s'acompleix el centenari d'un altre destacat republicà guixolenc, que va ser afusellat al cementiri de Girona una freda matinada del mes de març de 1939: Francesc Campà i Viarnés.

Avui també és notícia que, per fi, hem pogut veure i estudiar l'expedient de la causa sumaríssima instruïda contra Campà, i contra altres guixolencs (Bernabé Llorens, Manuel Colom, etc.), per la qual varen ser condemnats a mort. El senyor President Auditor del Tribunal Militar ens ha donat tota mena de facilitats per tal de poder exhumar tots, sense excepció, els expedients de les causes seguides contra ciutadans de Sant Feliu i de la Vall d'Aro.

Francesc Campà integrava la candidatura republicana en les eleccions municipals de l'abril de 1931, i va ser-ne elegit regidor com a representant del districte segon. Va ser reelegit en les de 1934, quan Ponç Valls n'era nomenat alcalde. Elecció que, després del parèntesi d'una Gestora (1934-35), va tornar a ser efectiva pel febrer de 1936. Primer com alcalde segon i, a partir del 3 d'abril, com alcalde primer per elecció. L'estiu de 1936, Campà presentà la baixa d'alcalde per malaltia, i va ser intervingut a la Clínica Girona. En retornar a la seva ciutat, el Comitè -dominat per la CNT- ja s'havia fet amb el control real del poder local. Tot i que, al principi, Campà formà part del comitè en representació d'ERC, no escatimà esforços per a salvar persones; entre altres, la vida del rector mossèn Àngel Dalmau. I encara que el prevere ho deixà escrit en un paper, en l'expedient seguit contra Campà no hi consta cap informe favorable, ni del senyor rector ni el de ningú. En canvi, sí que hi consten les declaracions -amb nom i cognom i signades- en contra.

Pesem que el millor que podem fer per tots els que patiren més durament la repressió franquista és d'estudiar la naturalesa dels processos que se'ls instruï i donar-los a conèixer. Esperem que puguem fer-ho aviat.

RAMON TAULER
Investigador

Calendari d'exposicions al Monestir 2001

Del 2 de març a l'1 d'abril:
L'evolució urbanística de Sant Feliu de Guíxols.

Exposició realitzada amb els Tallers d'Història a partir de materials del Llibre de Gerard Bussot i fotografies dels fons d'imatges de l'Arxiu. Es presenten imatges, gràfics i il·lustracions de com la població ha anat ocupant el territori guixolenc, des del poblat ibèric del Fortim fins a la construcció més actual a Vilartagues i a les diverses urbanitzacions, així com peces del Museu procedents d'antigues edificacions. Aquesta exposició amplia l'exposició semi-permanent de la planta baixa.

Del 5 al 29 d'abril: **Jordi Sabater Pi, el traç de la natura.** Exposició de dibuixos del Naturalista Sabater Pi i presentació del llibre del mateix títol amb textos de Xavier Duran. Jordi Sabater Pi és, a més de psicòleg i catedràtic emèrit de Psiquiatria i Psicofisiologia, un eminent naturalista reconegut mundialment, especialment pels seus estudis pioners sobre gorilles i ximpanzés, l'ocell indicador de la mel de cua de lira o les granotes goliath. És membre d'institucions i societats d'arreu del món com The New York Academy of Sciences, Union International pour la Conservation de la Nature et de ses Recourses (UNESCO) o American Museum of Natural

History de Nova York, entre d'altres. Ha rebut el premi de la Fundació Catalana per a la Recerca, la Medalla d'Or de la Ciutat de Barcelona i la Creu de Sant Jordi.

Del 4 de Maig al 3 de juny: **Vaixells que naveguen dins d'ampolles.** Amb aquesta exposició organitzada pel Museu d'Història podrem fer un recorregut pel curiós món del modelisme naval dins d'ampolles, conèixer diferents tècniques i procediments d'elaboració i gaudir d'obres d'artesanía de qualitat procedents de col·leccions de museus i de particulars de la més variada procedència.

Galió dins ampolla procedent de la col·lecció del Museu de Vilassar de Mar.

Del 7 de juny al 24 de juny: **Imatges del 2000.** Amb fotografies de Quim Bigas i textos de Rosa M. Masegossa.

Del 29 de juny al 2 de setembre: **Exposició commemorativa del centenari del naixement de Josep Amat.** Es tracta

Floquet de Neu i cap de gorila.
Dibuixos de Sabater Pi.

de l'exposició temporal estrella de l'any, aprofitant la commemoració del centenari del naixement del pintor Josep Amat el Museu organitza una exposició de llarga durada sobre aquest reconegut artista tan vinculat a Sant Feliu de Guíxols.

Del 7 al 30 de Setembre: Exposició **A l'entorn d'un bressol tan gran**, de dibuixos de Carles Piqueras. S'exposaran

La barca d'en Jaume (1996).
Obra de Carles Piqueras.

obres realitzades amb llapis sobre paper de tema mariner d'aquest artista guixolenc que porta exposant regularment des de 1981 tant individualment com col·lectiva. Ha estat seleccionat i ha rebut mencions a diferents certàmens d'art i de dibuix.

De l'11 d'octubre al 18 de novembre: **Exposició de la I Biennial Internacional de Dibuix Josep Amat**. S'exposaran les obres que concorrin a aquesta primera Biennial Internacional de dibuix que completarà els actes commemoratius del centenari del naixement de Josep Amat. L'exposició probablement es perllongarà a l'edifici de l'Ajuntament i, en cas necessari, a altres espais de la ciutat.

Desembre: exposició **Fotografies de Sebastiao Salgado**. Es tracta d'una exposició de 50 fotografies sobre la problemàtica del tercer món realitzades al Brasil i que ha estat promoguda pel Centre Internacional Escarré per a les minories ètniques i les nacions.

DARRERES DONACIONS DE L'ARXIU

20.10.00

Joaquim Bigas

Diversos impresos de Gràfiques Bigas

16.11.2000

Imma Agustí

Fotografia dels alumnes i professor del col·legi La Verdad, 1904

18.12.00

Vidua Cabré

Lot de llibres, entre els quals destaquem: Asociación literaria de Gerona I, 1872 Asociación literaria de Gerona II, 1875 Asociación literaria de Gerona III, 1878 OPISSO, A., La Revolución Francesa (1789-1895). Barcelona.

29.12.00

Anna Payró Mas

*Tres programes del Festival de música de S'Agaró (1970, 72 i 73)
Blanco y negro 15.09.1962 "Veraneo y turismo en la Costa Brava".
Revista de S'Agaró (1962, 1963, 1970, 1971 i 1972).*

08.01.01

Iolanda Albertí

Costa Brava. Informació (Juliol de 1966).

15.01.01

Encarnació Pijuan

Llibreta manuscrita de Josep Irla i Bosch

20.01.01

Francesc Calvet i Teresa Rovira

*Documentació diversa de les relacions Calvet/Irla.
(Un cop feta la classificació i l'inventari, es publicarà detalladament a L'Arjau i serà consultable).*

25.01.01

Rosa M Martí

Còpia de 5 fotografies de Sant Feliu

26.01.01

Maria Soler Ristol

(Donació de l'Hospital a través de Lluís Pallí i Maria Buscarons)

*51 fotografies
DALMAU CARLES, J., Soluciones analíticas. Libro del maestro. 1942
SISTEMA COTS, Correspondencia general. BCN, 1924
Escriptures familiars (Una capsula)*

Circ (1981). Obra de Josep Amat.

Associació "Primero de Mayo": Els camàlics guixolencs

Quan a la meitat de la dècada dels anys seixanta del segle XX, els darrers camàlics de Sant Feliu com en Josep Guerrero Pacheco, àlies Màlaga, Joan Ayats, Ramon Vilella, i Lluís Lladó, penjaren definitivament la faixa i l'armilla acotxada en què havien assumit, per manca d'una tecnologia apropiada, el pes de la càrrega del comerç en les seves espatlles, finia d'aquesta manera un dels oficis més antics de tots els temps.

Benet Sala (a) Tafarra (Tossa 1896-SFG 1978) fou un d'aquells pescadors que, quan no anava embarcat a la teranyina, aprofitava el jornal per a descarregar vaixells al moll. Fotografia: Família Vergés-Sala.

A la dreta, descarregament de paques i bales de suro a la platja de Sant Feliu abans de construir-se el moll. Fotografia: AHMSFG.

Antigament, el camàlic era un home que per les seves característiques físiques era emprat en els ports de la mediterrània per a la descàrrega dels vaixells. De fet, el seu nom *-camali-* provindria de Gènova i és el plural de *camalo*, que tindria el seu origen en l'arrel àrab *hammâl* que significa "portar una càrrega". Per això, a totes les poblacions amb tràfic marítim hi solia haver el corresponent gremi de camàlics.

A Sant Feliu, la tasca de carregar o descarregar les mercaderies navals les realitzaven també aquests treballadors. Amb anterioritat a la construcció del moll comercial, el camàlic havia de tragar els bagatges des de les gavarres, prop a tocar la sorra, fins a dipositar-los a les carretes de transport. Anys després, amb el port ja bastit, el tràfec es faria molt més racional i la funció d'aquests obrers seria un xic menys feixuga¹.

• ORGANITZACIÓ DELS CAMÀLICS (1914-34)

No tinc constància documental si amb anterioritat a l'inici del segle XX, el col·lectiu de camàlics guixolencs comptava amb alguna regularització més o menys oficial. El cert és que durant el mes de maig de 1914 va quedar constituïda legalment a Sant Feliu de Guíxols, la societat de carregadors i descarregadors amb el nom de *Primero de Mayo*. Coincidint amb aquesta autorització, un grup de carreters varen organitzar també l'entitat *La Maravella* que, poc temps després, s'unificaria amb una altra agrupació i configurarien el sindicat d'obriers carreters *La Tralla* que presidiria Joan Massa.

L'any 1919, la junta directiva de la societat *Primero de Mayo*, amb domicili social al carrer de Sant Pere Màrtir, estava formada per nou representants: Emili Saliné, president; Florenci Liñón, vicepresident; Miquel Asins, secretari; Pere Cortés, vicesecretari;

El mes de maig de 1914 es va constituir a St. Feliu la societat de carregadors i descarregadors "Primero de Mayo"

Vapor de carbó descarregant la seva mercaderia al moll guixolenc (15 d'agost de 1932).
Fotografia: AHMSFG.

Joan Cateura, tresorer; Baltasar Bas, primer vocal; Manuel Dalmau, segon vocal; Francesc Ascort, tercer vocal i Josep Soler, quart vocal. En aquest consell local, doncs, tant hi eren representats el grup de treballadors portuaris com les colles de camàlics que feien les feines en els magatzems de suro i que anomenaven "camàlics de terra"².

Aquell mateix any es va establir per assemblea general, una jornada laboral de vuit hores i un sou mínim de nou pessetes el jornal/operari treballador del port. Tanmateix, s'aprovà de realitzar les hores laborals en dos períodes anuals. Així, des de l'1 d'abril fins el 30 de setembre, hom treballaria de 06 h a 08 h del matí; es deixaria una hora per esmorzar, i es retornaria a la feina entre les 09 h i les 11 h. A la tarda, torn seguit des de les 14 h a les 18 h. En canvi, a partir

1. La descàrrega de mercaderies navals a la platja es va realitzar fins als anys 1919-20.

2. Cal diferenciar aquest grup de treballadors amb els camàlics de "fàbrica" que formaven part de la plantilla de personal d'una fàbrica de suro.

A dalt, tres camàlics guixolencs. D'esquerra a dreta: Josep Guerrero (a) Màlaga, Joan Ayats i Carreras, i Lluís Lladó, fotografiats al passeig dels Guixols (1957). Fotografia: Joan Ayats i Carreras.

A l'altra pàgina, Joan Ayats i Carreras, camàlic guixolenc, assegut en un pedrís d'una casa del passeig dels Guixols (1957). Fotografia: Joan Ayats i Carreras.

de l'1 d'octubre al 31 de març, s'iniciaria la jornada a les 08 h i acabaria a les 12 h. Després de dinar, es reprendria la feina a partir de les 13 h fins a les 17 h. També s'acordà que la descàrrega a bord dels vapors setmanals es faria a jornal, mentre que els de cabotatge, que atracaven a la sorra, anirien a preu fet.

Fins a mitjan dècada dels anys trenta, els camàlics de la nostra ciutat -tant de port com de terra- realitzaven les feines coordinadament dins la zona portuària. Tot i així, les seves tasques estaven prou ben diferenciades i, mentre la descàrrega de les mercaderies dels vapors fins a l'andana l'efectuaven els treballadors portuaris, les colles de "terra" s'encarregaven de col·locar-les a les carretes o vagonets del tren per a la seva distribució.

Aquesta situació, però, va durar fins a començament de l'any 1934, en què les diferències econòmiques entre uns i altres varen fer delimitar la zona de treball. Aleshores, un camàlic de port guanyava 15 pta. la jornada de vuit hores treballades, tant si ho feia a l'interior d'un vapor, com aquells que es carregaven les paques per estibar-les a l'escullera; una evident desigualtat monetària si ho comparem amb els 20 cèntims per fardo traginat que rebien les colles de

terra.. Aquesta reclamació va ser atesa pel sindicat local de treballadors del *Primero de Mayo* i, d'ençà aquell any, els camàlics de port varen assumir totes les competències de tràfec dins aquell espai, així com un augment econòmic significatiu sobre el gènere remenat.

• NOVA DISTRIBUCIÓ LABORAL DELS CAMÀLICS (1934-36)

Aquest afer laboral va fer regular, de pas, la jornada de treball dels seus associats. D'aquesta manera, l'horari s'establí entre les 08 h del matí i les 12 h del migdia; i de les 14 h fins a les 18 h de la tarda. En el cas d'haver-se de fer hores extraordinàries s'estipulà el preu de 4.50 pta la primera hora i de 7.50 pta les restants, amb una durada màxima fins a mitja nit.

Fou a partir d'aquell any, doncs, que el feinejar dels camàlics de Sant Feliu va quedar definitivament distribuït en dues zones: el moll, d'ús exclusiu dels "camàlics de port", i els magatzems, les fàbriques i l'interior de la població per les colles de "camàlics de terra". Puntualment, però, i davant un excés de mercaderies al port, nombrosos treballadors eventu-

als eren contractats per ajudar a buidar les bodegues dels vaixells. Aquesta tasca, de vegades poc gratificant per la descàrrega de vapors carboners, solia ésser molt ben rebuda per part de pescadors i altres ciutadans que ho aprofitaven per a guanyar-se uns quants jornals³.

I és que el camàlic solia ser un treballador força ben pagat. Així, entre 1934-36, qualsevol colla de camàlics de terra se'n anava fàcilment entre les 150 i 200 ptes. setmanals; una quantitat considerable si la comparem amb les 48 pta. a la setmana que guanyava un treballador especialitzat del ram del suro.

Amb els fets del sis d'octubre de 1934 -accés de la CEDA al govern de la República i la proclamació de l'Estat Català, que comportaria la declaració de l'estat de guerra, la detenció del Govern de la Generalitat i la suspensió de l'Estatut d'Autonomia, així com la destitució de la majoria d'ajuntaments- diverses federacions sindicals foren clausurades. A Sant Feliu varen quedar derogades les entitats *Primero de Mayo* -amb 60 associats- així com *La Lucha*, *Ramo de Construcción*, *Oficios Varios*, *Ramo de Transportes*, *La Razón* i *El Progreso*. Sortosament, la ràpida cre-

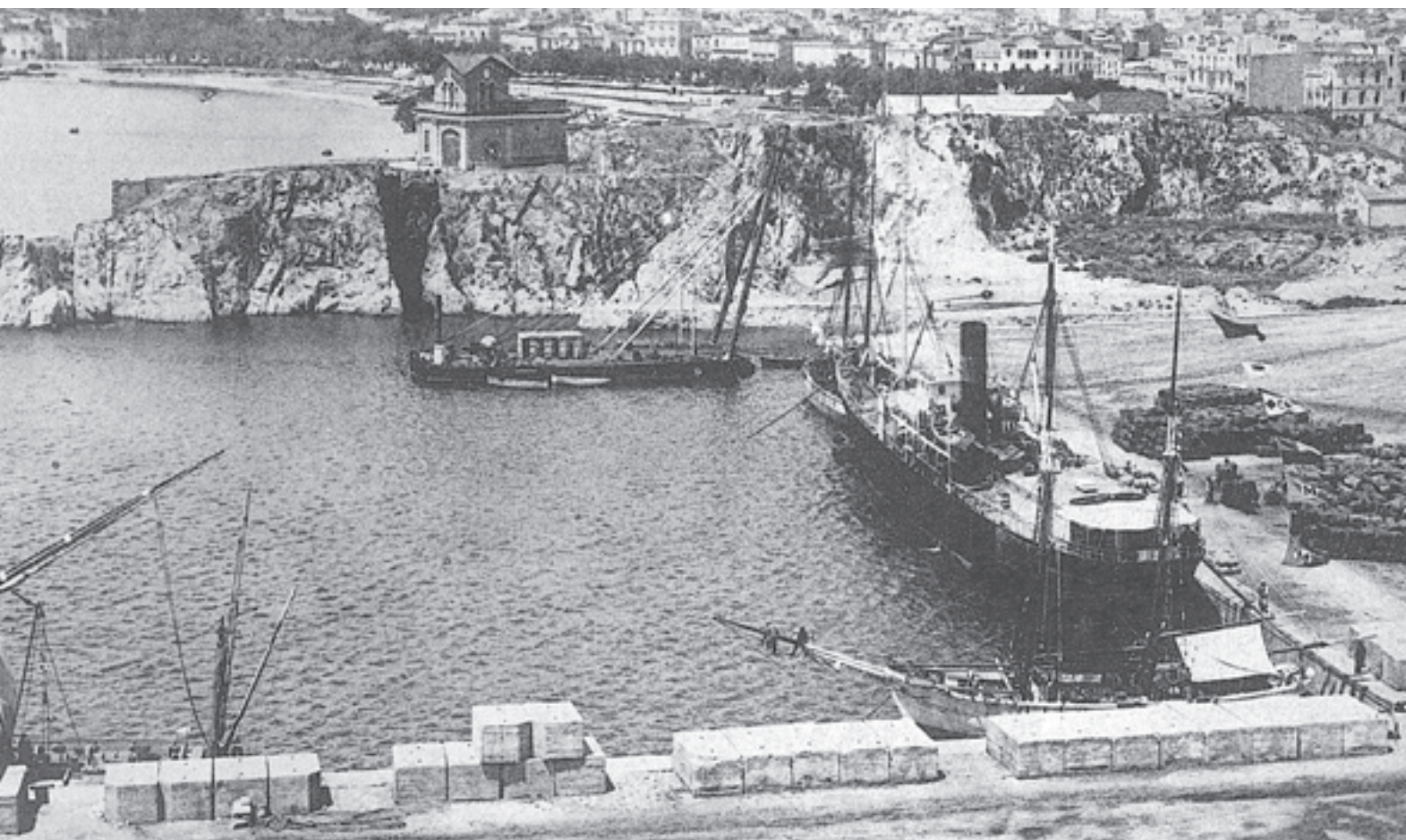
ació del Centre Cultural Obrer Guixolenc, presidit per Pere Pujol i Jordana, i que rebé l'autorització governativa corresponent, va poder agrupar sota un mateix sostre tot aquell munt d'associacions anul·lades. Allotjats en una nova seu social, però sense perdre la més mínima identitat sindical, aquest col·lectiu arribaria a ensenyar, fins i tot, cultura general i esperanto als seus afiliats.

• MERCADERIES CARREGADES PELS CAMÀLICS

És prou conegut que la major part de mercaderies carregades pels camàlics de Sant Feliu estaven relacionades amb la indústria surera. Sens dubte, la nostra ciutat era el centre de emmagatzematge d'aquesta manufactura, i tant els fabricants de Palafrugell, Palamós Cassà de la Selva o la Bisbal d'Empordà, acudien regularment a Sant Feliu per a fer les seves comandes. Tot i això, també altres tipus d'articles com el jute o la pasta de paper solien arribar setmanalment al port i eren bastajades cap a les fàbriques de ca l'Estrada i Girbau, la vídua Romà o can Sibils. D'aquesta manera, el pes dels fardells variava tot depenent del gènere que es tractava. Si parlem,

Un "fardo" de suro carregat per un camàlic solia pesar 90 Kg, mentre que una paca de paper superava els 200 Kg.

**Fotografia d'un vaixell ancorat al port de Sant Feliu, esperant ésser carregat amb diverses mercaderies.
Fotografia: AHMSFG.**

per exemple, de suro, l'origen de la seva tramesa hi tenia molt a veure. Mentre un *fardo* d'Andalusia o Extremadura podia arribar als 90 Kg, que provenien de Portugal feien una mitjana de 65-70 Kg. Malgrat això, s'havien donat casos excepcionals de paques molles que superaven els 145 kg. En canvi, les de jute pesaven 180 kg, i les de pasta de paper arribaven fins als 204 kg. Afortunadament, aquest increment de pes tenia la seva compensació econòmica. Traginar un *fardo* de suro -tal com ja he exposat anteriorment- costava 20 cèntims, però els embalatges de jute i paper els feien pagar a 50 cèntims la unitat. Per tot això, la feina de camàlic quedava prou ben regulada davant l'esforç físic que es realitzava. Així, el carregament d'una carreta de transport interior de la població, hom hi solia apilar un màxim de dos pisos de *fardos*, força diferent de les que es feien encabir -de vegades fins a quatre alçades- en un carro o camió de transport exterior. A l'hora, però, de descarregar la mercaderia i entrar-la als magatzems, s'apilaven en un grup de tres estibes i, a partir d'aquesta última, mitjançant taulons de fusta en forma de passera, s'anaven amuntegant un sobre l'altre fins arribar a un total de sis nivells de paques⁴.

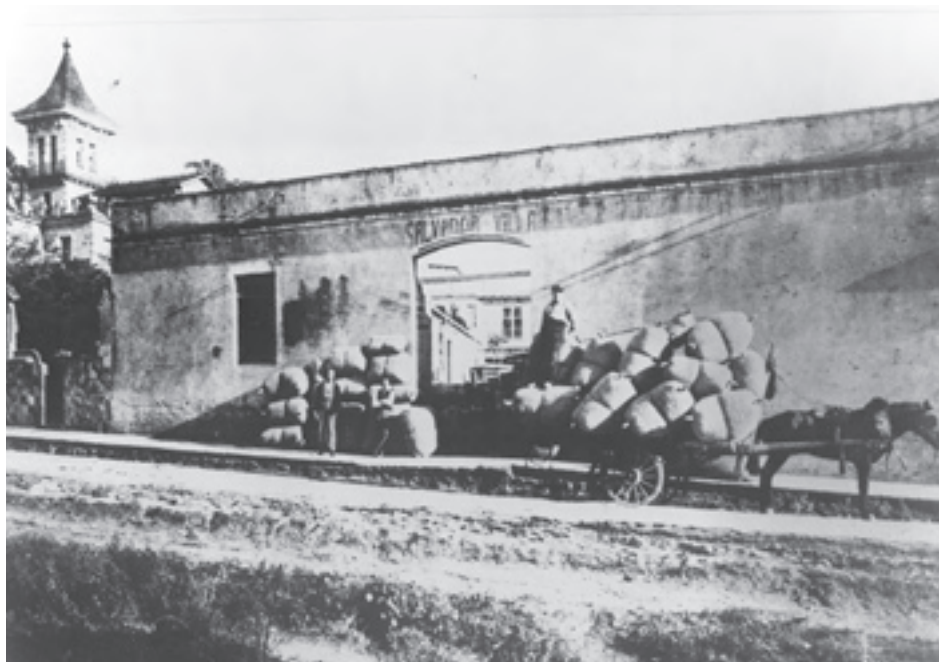
Segons Pere Pujol i Jordana, camàlic de professió a la dècada dels anys trenta, va poder veure el cas insòlit d'una estiba d'onze *fardos* al magatzem de ca l'Es-trada. Fins i tot, als anys seixanta, Joan Ayats i Carreras, un dels darrers camàlics de Sant Feliu, havia apilonat vuit pisos de *fardos*. Tot i això, no sempre hi havia mercaderia diària per a poder carregar-la. Si féssim, doncs, una mitjana laboral d'un camàlic de la ciutat, podríem dir que aquest operari venia a treballar -pel cap baix- uns tres dies a la setmana.

• CAMÀLICS POPULARS A SANT FELIU

Sens dubte, les colles de "*camàlics de terra*" eren les més conegudes. Per l'àmbit laboral en què es movien i els diferents articles que traginaven, aquests treballadors solien ésser molt més populars que no pas els carregadors del port.

Durant el decenni dels anys trenta hi hagué a la ciutat dues colles de camàlics de terra: la d'en Jordana, formada per sis homes -coneguda anteriorment com a colla d'en Roca, i més tard d'en Panxo- i la d'en Llorenç de tres treballadors. La primera tenia la seva "*parada*" o centre de reunió a can Perich, al carrer de Sant Joan; la segona a La Marina o can Massa del passeig dels Guixols.

És comprovat que nombrosos treballadors de la nostra ciutat varen fer de camàlics durant alguna època de la seva vida. Els més coneguts de tots, foren en Ramon Font Corbera, àlies *Mossega-reis*, nascut l'any 1880 a Granollers i que de jove es va traslladar a Sant Feliu. Encara avui la gent de certa edat el recorda com a l'home que portava l'aigua *miraculosa* de l'Ateneu Deportivo Guixols. Però el

més famós de tots, per la seva entrega, força física i bon caràcter, va ser en *Vint-i-dos*. De fet, de famílies "*Vint-i-dos*" n'hi havia dues: la de Rafael Maimí i Gelpí, nascut a Tossa l'any 1878 i *camàlic de fàbrica*, casat a la nostra ciutat amb Pietat Martinoy; i la del seu nebot Joan Carles Maimí, conegut popularment com en *Vint-i-dos*. En Joan, havia nascut a Sant Feliu l'any 1897 i era fill de Gerard Carles, natural de Solius i de Consol Maimí de Tossa. Es casà amb Adela Torondel i s'afillaren una nena anomenada Soletat. Home senzill i bondadós, li agradava fer la sana broma de dir que no havia estat nomenat *Sant Pare de Roma* -en referència a Joan XXIII- per tan sols un "*número*".

Altres camàlics coneguts foren: es Trafí, els germans *Panxo* i Martí Brujats, en *Xicu* Quintana i el mateix Pere Pujol de can *Perich*. D'aquells pescadors que acudien a treballar a bord dels vapors, ho seria en Benet Sala i Gascons, àlies *Tafarra*. I, per descomptat, la darrera colla dels anys cinquanta-seixanta formada pels Guerrero, (a) *Màlaga*, l'Ayats, en Vilella i en Lladó.

A tots ells vagi des d'aquest article el reconeixement a un treball sofert d'una època passada.

GERARD BUSSOT I LIÑÓN

Investigador

Agraïments: Pere Pujol i Jordana, Joan Ayats i Carreras, Joan Guerrero i Sepúlveda, Ramon Tauler i Valls, Carles Carbonell i Fornós, Joan Soler "*Conet*", Família Vergés-Sala, Família Bagudanch-Maimí.

Documentació consultada: (AHMSFG) Fulls d'estadística 1902-39. Secció XIV, núm. 14. Padró municipal 1924 i 1930. Hemeroteca: El Programa (09-IV-1914); Avi Muné (15-II-1919). Corominas, Joan. (Diccionari Etimològic i Complementari de la Llengua Catalana). Fons oral: Pujol i Jordana, Pere. Ayats i Carreras, Joan. (APSFG). Llibres de baptismes i defuncions (s. XIX-XX).

Una carreta és carregada amb saques de taps davant la fàbrica de Salvador Villà .
Fotografia: AHMSFG.

3. Els petits treballs de port proveïen el pescador de recursos complementaris. Si hom necessitava mà d'obra suplementària per descarregar un vaixell o camió, ho acceptaven -deien- perquè la pesca no era suficient per a assegurar la subsistència de la família. Barbaza, Y., *El paisatge humà de la Costa Brava*. Edic. 62. (1988), pàg. 202, II.

4. Poc abans d'esclatar la guerra civil (1936) l'associació de carregadors i descarregadors "*Primero de Mayo*" va estar a punt d'iniciar converses amb representants dels magatzems de suro, per tal d'arribar a un acord per estibar com a nombre màxim cinc alçades de "*fardos*".

L'origen i el significat del topònim *Ardenya*

El massís de l'Ardenya és el conjunt muntanyós que comprèn, total o parcialment, els municipis de Tossa de Mar, Llagostera, Santa Cristina d'Aro, Sant Feliu de Guíxols i Castell – Platja d'Aro. Dit d'altra manera, es correspon amb els relleus encaixats, si fa o no fa, entre la Vall d'Aro, Llagostera, la riera de Tossa i el mar¹.

Puig de les Cols.

El massís constitueix un espai natural d'elevat interès ecològic i paisatgístic. Hi destaca la singularitat d'algunes formacions granítiques i l'enorme presència d'espècies extramediterrànies englobades en el domini de la sureda (*Quercetum ilicis galloprocinciale suberetosum*). A efectes d'això, part del massís fou inclòs el 1992 dins el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN)² sota el nom de massís de Cadiretes, de Sant Grau o de l'Ardenya, a partir del qual obtingué un règim de protecció bàsic. Però més enllà dels valors naturals del massís, l'Ardenya també amaga un patrimoni cultural, històric i etnològic molt valuós que caldria conservar.

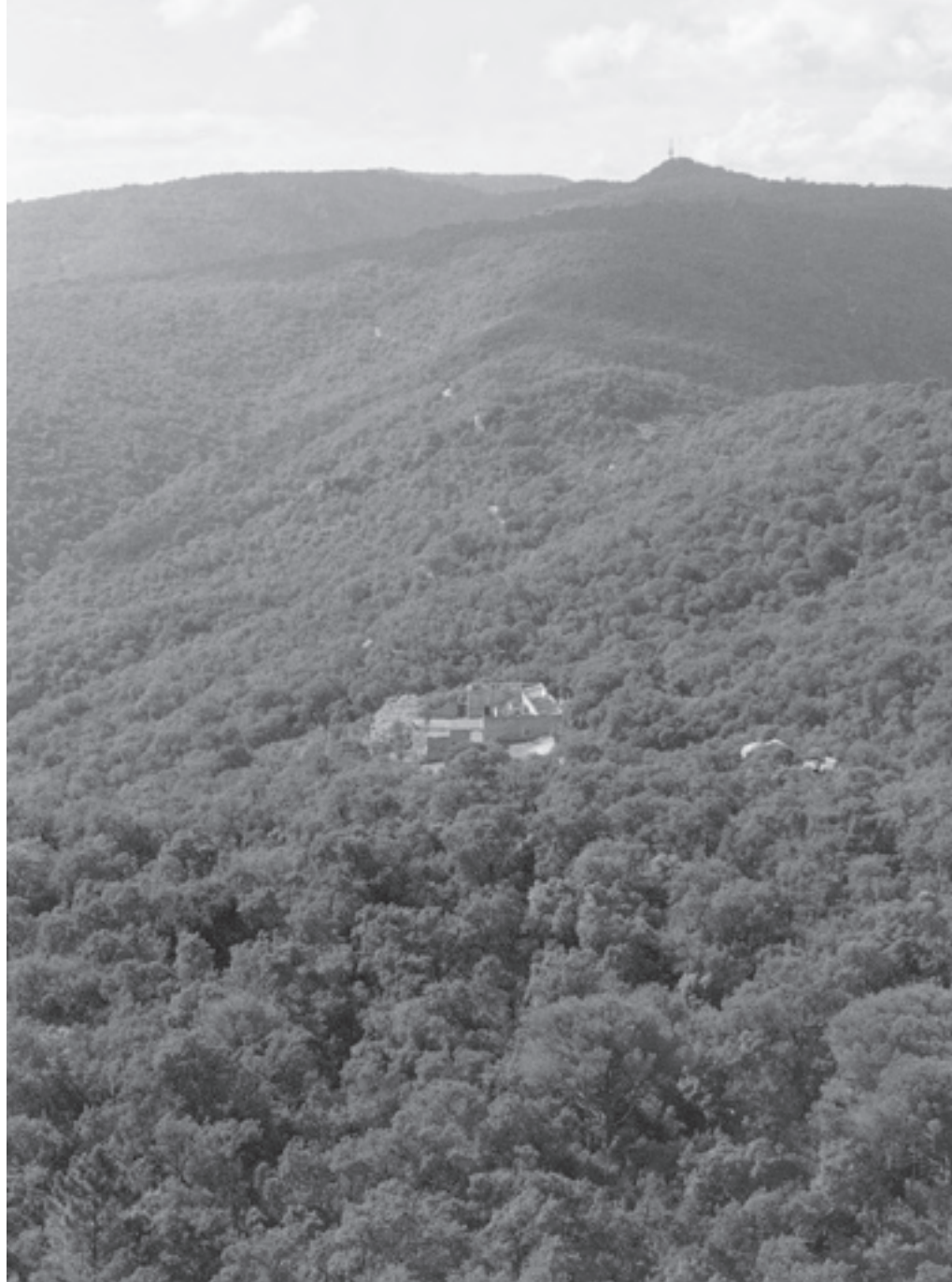
Sant Feliu de Guíxols s'ha desenvolupat al llarg dels segles en estreta relació amb l'Ardenya. Les diverses

cultures que en un moment o altre de la història s'hi van establir van arrelar una activitat tradicional que modificà les condicions d'aquest entorn i teixí una estructura social i econòmica pròpia. Per la proximitat i el manifest lligam amb el massís, hem cregut molt interessant esbrinar d'on deriva i quin significat pren el nom *Ardenya*. A través del diccionari Alcover-Moll³ hem constatat que l'origen del mot es remunta a molt abans de l'extensió de l'Imperi Romà. Segons Alcover-Moll, el terme *Ardenya* derivaria del celta ARDUENNA, que pren el significat d'altiplanície⁴.

Joan Coromines va més enllà en la seves descripcions. En una de les seves obres, l'*Onomasticon Cataloniae*⁵ ens aporta més informació i referències sobre *Ardenya* i els seus significats. Si bé també atribueix l'origen de la paraula a ARDUENNA –recalcant, en aquest cas, el seu parentiu amb el francès *Ardennes*–, addicionalment especifica que es tracta d'un mot utilitzat per les tribus gal·les⁶ instal·lades a Aquitània i al nord-est de la línia que formarien les ciutats de Reims i Langres, considerant també alguns ramals que s'estendrien des d'aquesta cap a les regions d'Ardennes i als Vosges. El mot celta ARDUENNA, al mateix temps, derivaria de ARDUOS –que vol dir alt– i un sufix ENNA que té un origen lligat a etrusc (pobles que vivien a Itàlia).

Així, fixant-nos en el significat pre-romà del mot, gairebé tots els noms catalans que han incorporat *Ardenya* designen precisament indrets situats en altiplans. Però això no és tot. En última instància, atribueix el mateix significat a *Ardenne* i ARGO-(E)NNA –de la qual deriva *Argonne*, que significa “gran terra de boscos”– i amb això aprofita per recalcar, també, la coincidència que es dona entre tots els llocs catalans que incorporen el mot *Ardenya* i la presència de boscos d'alzina.

En el quadre número 1 es recullen, de manera resumida, algunes de les onze accepcions que Coromines obté del mot *Ardenya*, comptant noms propis i topònims. Si bé l'*Ardenya* com a massís no hi apareix, sí ho fa l'Ermida de Sant Grau d'Ardenya⁷.

Vista de l'Ardenya: en primer terme, el mas Codolar; al fons, Sant Grau d'Ardenya.

QUADRE 1. ACCEPCIONS DEL TOPÒNIM ARDENYA.

- Ardena: serrat alt i poblat d'alzines, al límit entre Marquixanes i Els Masos, al Conflent.
- Canal d'Ardena: còrrec que fa de partió entre dos termes anteriors.
- Pla d'Ardenya: altiplà del Baix Llobregat.
- Bac d'Ardéna, masia de la Parròquia de Ripoll, cap a Sant Bernabé de Tenes.
- Riera d'Ardenya: Afluent de l'Arnera (riera que passa per Maçanet de Cabrenys).
- Riera d'Ardenya: Afluent de la riera de Vallromanes i provinent de Sant Mateu.
- Costa-Ardena: costa damunt Ribes de Freser i situada enmig dels pendents del pic del Taga.
- Sant Grau d'Ardenya: Ermita situada dins el terme de Tossa de Mar.
- Josep d'Ardenya: ambaixador de la Generalitat a França en els anys 1640, afrancesat després del Tractat de repartició de Catalunya entre Madrid i París. Va morir essent Mariscal de França.
- Martí d'Ardenya: coronel de tropa catalana de 1792 que lluità contra l'exèrcit de la Revolució Francesa amb l'esperança de recuperar el Rosselló.

Font: recull dels autors elaborat a partir del *Onomasticon Cataloniae*, de Joan Coromines.

CECÍLIA JORI I COLL - PERE SALA I MARTÍ

cjori@pie.xtec.es; psala@cbi.es

Membres de l'Associació Ardenya. Patrimoni i Natura.

1. Un delimitació més acurada del massís i la descripció de la seva gènesi geològica ho trobareu a PALLI & ROQUE (1998): *Itinerari geològic per l'Ardenya*. Col·lecció Dialogant amb les Pedres. Àrea de Geodinàmica de la Universitat de Girona.

2. El Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) és un pla territorial sectorial aprovat pel Decret 328/92, de 14 de desembre, que delimita una xarxa d'espais naturals representativa de la riquesa paisatgística i la diversitat biològica dels sistemes naturals de Catalunya i els atorga un règim bàsic de protecció. Té els seus orígens en la determinació legal que fa el capítol III (arts. 15 al 20) de la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals, del Parlament de Catalunya.

3. ALCOVER, Mn. Antoni Maria; B. MOLL, Francesc (1985): *Diccionari Català - Valencià - Balear, tom 1*. Editorial Moll. Palma de Mallorca, 1985.

4. A tall anecdòtic, el mateix diccionari ens apunta un graciós refrany recollit a Torredembarra: "A Ardenya, una sabata i una espadanya".

5. COROMINES, Joan (1989-1997): *Onomasticon Cataloniae: els noms de lloc i noms de persona de totes les terres de llengua catalana*. Curial, Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona.

6. De fet, en aquest context les tribus gal·les es refereix a tribus celtes perquè els romans anomenaven *galli* als pobles celtes que vivien a França.

7. Joan Coromines restringeix l'ús del topònim Sant Grau d'Ardenya a les poblacions de Tossa de Mar i Sant Feliu de Guíxols i el de Sant Grau de Montagut a Llagostera. Com a fet curiós, esmenta que en aquesta població ha sentit parlar d'Urdenya en comptes d'Ardenya.

Notícia sobre una llàntia romana amb decoració de tema cristià

Amb aquesta nota volem donar a conèixer una interessant llàntia o lampareta romana que actualment s'exposa al Museu d'Història de la Ciutat de Sant Feliu de Guíxols. Aquesta peça, que es conserva gairebé completa (manca només el bec), procedeix de la coneguda vil·la romana de Pla de Palol, situada a l'actual nucli urbà de Platja d'Aro, davant la platja de Fenals; aquest assentament era una de les principals vil·les romanes de la costa empordanesa.

L'interès que presenta aquesta llàntia, a més de conservar-se en bon estat, rau en la seva cronologia i la decoració que presenta.

autoritza a dubtar si es tracta d'un producte nord-africà o bé d'una imitació. En qualsevol cas, la seva adscripció tipològica no ofereix dubtes pel que fa a la seva datació.

Tipològicament, la podem enquadrar, d'acord amb les classificacions existents, dins del tipus Hayes I - Atlante VIII A 1 a, que es data aproximadament entre els anys 325 y 475 de la nostra Era; pertany, per tant, al segle IV o al V, sense que puguem precisar exactament a quina de les dues centúries correspon.

L'element potser més interessant d'aquesta peça és la seva decoració. L'orla de la llàntia compta amb dues representacions de sengles palmes estilitzades, com és típic a les llànties d'aquest tipus. El disc (allà on es vessava l'oli per a la il·luminació) apareix decorat amb una gerra (del tipus anomenat en grec kantharos i en llatí cantharus), que era un símbol litúrgic cristià que feia referència a l'aigua de la vida, i que es troba relativament estès en la decoració de les ceràmiques dels primers temps cristians.

Per tant, aquesta petita peça del Museu de Sant Feliu constitueix un interessant exemple dels atuells típics d'aquells primers segles de Cristianisme, en els quals les ceràmiques estaven sempre ornades amb representacions simbòliques de tipus sacre o religiós, que contrasten vivament amb les representacions paganes i festives de les llànties romanes anteriors.

Així, aquests humils objectes ceràmics es constitueixen en testimoni del canvi de mentalitat que l'extensió i institucionalització de la religió cristiana va causar en els pobles mediterranis al final de l'Edat Antiga.

RAMON JÁRREGA DOMÍNGUEZ
Universitat Jaume I de Castelló

Agraïments: Voldríem agrair a Francesc Aicart i Jordi Colomeda, arqueòlegs i tècnics de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, l'interès a facilitar-nos l'estudi d'aquesta peça.

Llàntia romana procedent del Pla de Palol (núm. invent.: 289).

Les llànties del tipus Hayes I es fabricaven a l'actual Tunísia, no lluny de l'antiga ciutat de Cartago. Ara bé, de vegades se'n feien imitacions a altres indrets, per la qual cosa no sempre és fàcil establir la seva procedència. Les llànties més típiques de la zona tunisenca tenen una argila de color vermell intens, i una engalba de color fins i tot encara més viu, de la tonalitat que podríem anomenar "vermell totxo". En canvi, la peça que aquí

ens ocupa presenta unes altres característiques, amb una pasta de color marró-beix que ens

Grafitis apareguts al nostre monestir (2)

Arran d'un article (L'Arjau, núm. 36) sobre vaixells grafiats a paraments del nostre monestir, Benet Julià, bon articulista sobre temes d'investigació històrica, ens aporta noves pistes sobre aquests grafitis (L'Arjau, núm. 38). Hipòtesis sobre qui els va fer, quina era la seva intenció, i sobre els coneixements constructius o de navegació dels autors dels grafitis.

Ignoràvem en aquell moments la ubicació dins el monestir d'una escola de marineria, informació que Julià recull d'un article publicat per Ernest Zaragoza (Àncora núm.1798). Desconeixíem, en aquells moments, l'existència de més grafitis (fig. 1) que també han aparegut, o millor dit, hem cercat amb cert èxit en un tram del passadís desnivellat que enllaça l'actual rectoria amb la sala-passadís del Museu que provisionalment acull la secció de la indústria surera.

Aquestes noves localitzacions que també es trobaven sota capes de calç, tenen continuïtat amb els grafitis anteriorment localitzats en la mateixa vertical del primer pis. Creiem que hi ha una relació temporal directa entre uns i altres; el moment arquitectònic també ens ho manifesta i els grafismes d'identificació figurativa juntament amb grafismes d'identificació abstracte o no definida són d'aparença similar.

Creiem que existeix una estreta relació entre les notícies dels articles de Zaragoza i Julià, i les actuals troballes, i estem amb la seguretat d'haver esbrinat quelcom d'apassionant- i no per deixar per tancat el tema sinó per haver-lo ampliat. Del que no tenim cap dubte és que poca o molta informació com aquesta s'ha perdut per sempre per les contínues remodelacions puntuals que el nostre monestir està suportant. Els vaixells més representatius localitzats últimament i en parament força malmès són dues representacions. Una (fig. 1, costat esquerre) s'identifica amb línies de xabec, veles llatines, botoló llançat, acusat timó, una probable senyera a popa i tot ell amb una infinitat de ratlles incises i impactes desordenats en forma de cassolletes. Una representació molt semblant la trobem a la fig. 2 localitzada a Aigües Mortes, Gard (França), a la torre de Constanza, oratori anomenat de Sant Lluís, grafit fet amb incisió i datat del segle XIII? Aquesta informació ha estat extreta de les Actes del XIè Col·loqui Internacional de Gliptografia de Palma de Mallorca de l'any 1998.

L'altra nau (fig. 1, costat dret) se'ns mostra solament amb dos pals: el de popa amb vela llatina de govern i a l'altre pal hi figura solament una probable vela quadra. El que sí ens crida força l'atenció és el casc on tota una amalgama d'incisions regulars s'entrecruen entre elles; a mode de quadernes i folres. Creiem oportú fer una comparació amb la imatge fig. 3, i comparar les similituds del casc i la possible vela o cofa al pal major, en aquest cas també amb una vela quadra. El vaixell també està datat del S. XIII? i és extret del mateix Col·loqui Internacional que l'anterior vaixell.

Veient la fig. 1 observarem unes grans concentracions d'impactes desordenats en forma de cassolleta. Això ens va encuriosir i observarem que la majoria d'impactes es localitzen allí on estan representats els vaixells o insinuacions d'ells i ens preguntem: què ens volen dir amb això, podríem interpretar-ho com un joc o entreteniment? o com una malifeta?

Encara ens queda gran varietat d'incisions per identificar i descobrir les quals ens podrien aportar noves informacions d'aquells possibles aspirants a pilots navals o dels entreteniments de la comunitat que habitava al monestir.

**NÉSTOR SANCHIZ GUERRERO
I XAVIER ROCA NOGUER**
Tècnics del Museu d'Història

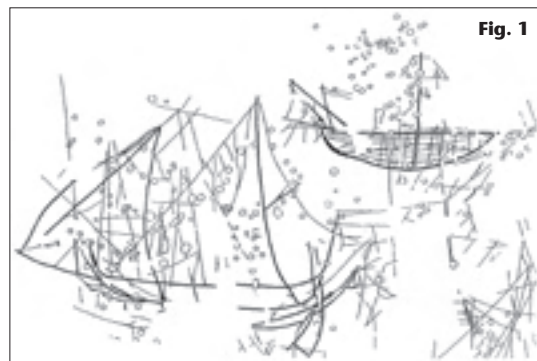

Fig. 1

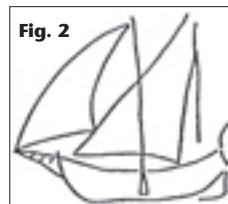

Fig. 2

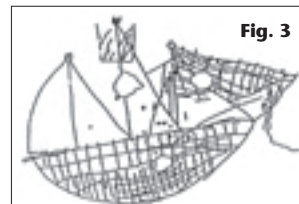

Fig. 3

Fig.1.- Esquema calcat directament d'un fragment de la paret. Mides del vaixell de la esquerra 27x20 cm; mides vaixell de la dreta 21x10 cm.

Fig.2.- Ens hem permès la llicència d'invertir la imatge tal com surt en el dossier per tal de fer-ne més senzilla la comparació.

Fig.3.- Vaixell rodó fet per incisió i extret de la torre de l'homenatge del castell de l'Atalaya de Villena (Alacant). Mides 30x20.

NOTÍCIES

DEL PATRIMONI

La màquina del tren del port

Quan l'Associació d'Amics del Ferrocarril de les Comarques Gironines va rebre l'encàrrec de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols de realitzar un peritatge per la possible adquisició de la màquina "Estado 20", al marge de l'alegria que suposà per a nosaltres que una entitat pública, en la persona del seu cap, demostrés aquesta sensibilitat envers una de les minses peces d'arqueologia industrial que resten de l'antic Tren de Sant Feliu a Girona, ens obligà a una més acurada valoració de totes les possibles variants.

És evident que aquesta màquina no va ser la més representativa del seu parc ni tan sols va ser construïda per aquest ferrocarril, va venir de retruc o millor la van portar, quan es va tancar el F.C. de Valdepeñas - Puertollano ja que no restaven a l'Estat gaires ferrocarrils de 750 mil·límetres on destinar-la. Va arribar a Sant Feliu al febrer de 1964 i va iniciar la seva tasca fent maniobres a l'estació de Sant Feliu on era utilitzada com a màquina de reserva de línia i dues vegades al dia feia el tren del port. Aquí hem de veure el primer nexa d'unió entre el ferrocarril i la futura seu d'una exposició permanent al Port. Aquesta associació tenia coneixement que l'esmentada locomotora era festejada per una entitat suïssa d'amics del ferrocarril, i és per això que vàrem aconsellar d'actuar ràpidament en cas de interès.

Fou construïda l'any 1936 per Metal·lúrgica de San Martín de Barcelona sota llicència de Gmeinder & Co de Mosbach; més endavant per al Tramvia del Baix Empordà va ser motoritzada amb un Kaelbe F 125 de 6 cilindres lineals que donaven 90 Hp. Actualment disposa d'un motor Mack també de sis cilindres de 130 Hp que representa un esforç de tracció d'uns 4.000 Kg. Amb una disposició 0-3-0-D, és a dir, de tres eixos acoblats amb bieles a un eix fals, que actualment està trencat i mancant tant la biela com el contrapès, el diàmetre de les rodes és de 800 mil·límetres.

Quant a la possibilitat de posar-la en marxa és evident que aquest equip per la seva motorització tipus diesel és força més senzill que una màquina de vapor, o si més no creiem que conservar-la dintre d'un local tancat és força més adient que no convertir-la en un monument d'una cruïlla urbana.

Associació d'Amics del Ferrocarril de les Comarques Gironines. St. Feliu de Guíxols.

Enderroc d'una finca catalogada

Una de les poques cases anteriors al s. XIX, que allotjà més tardanament la botiga de can Gruartmoner o La Masia, situada a la cantonada de la rambla del Portalet/ carrer Major, ha estat enderrocada. Aquesta casa figurava en el Pla Especial Catàleg d'edificis a protegir (aprovat definitivament pel Ple de l'Ajuntament el passat 27 d'abril de 2000), però només com a casa inclosa en el grup D, és a dir, amb elements d'interès a conservar.

La Junta Tècnica del Museu elaborà el 1997 un document sobre façanes a conservar, que serví de primera base a l'arquitecte redactor del Pla Especial, i en el qual sobre aquest cas concret es demanava la conservació de la façana. Som conscients que el Pla Especial significà una ampliació respecte als pocs edificis que el Pla General protegia, però a la vegada creiem que cal estudiar sobretot els casos de les finques les quals només queden afectades uns elements concrets.

I sobretot ens lamentem que no s'hagi pogut actuar per convèncer els propietaris d'evitar enderrocar la façana, com va passar en els casos de les cases Vilaret (Rambla Vidal), Cubias i Granés (c/ Maragall). En aquests casos, malgrat no haver-hi llavors normativa de protecció, s'iniciaren unes negociacions (ens consta que de vegades molt llargues i feixugues) entre el regidor i tècnics d'Urbanisme i promotors per intentar salvar les façanes, on també hi col·laboraren membres de la Junta Tècnica del Museu. Amb els resultats per tots coneguts i apreciats, sobretot en el cas de l'edifici de l'actual Museu d'Història de la Juguina.

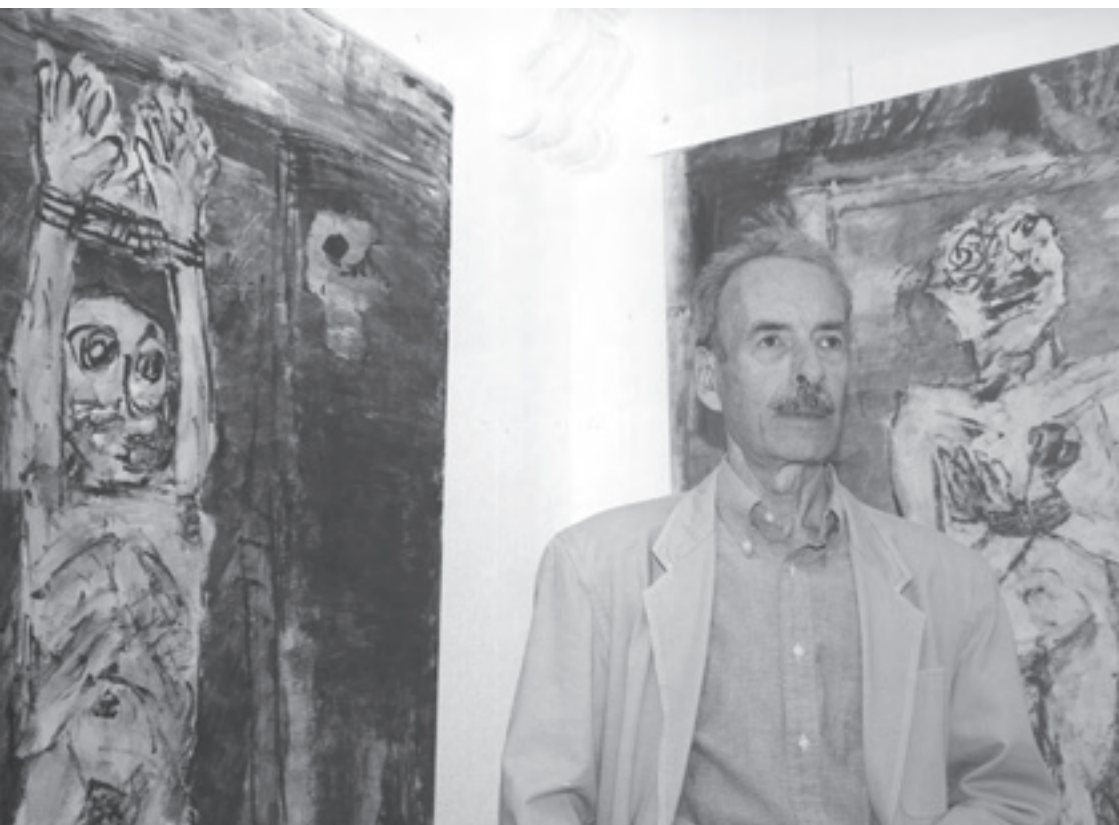
Segurament ens trobarem ben aviat amb un cas similar (potser les emblemàtiques voltes de la plaça del Mercat?) en el qual caldrà ajuntar esforços per evitar que es vagi despersonalitzant el centre històric de la nostra ciutat.

Can Gruartmoner, en una imatge de 1998.

La locomotora es construí a Barcelona el 1936 sota llicència de Gmeinder & Co.

Jordà al costat de dues de les seves obres realitzades entre 1998 i 2000.

"Catalunya, tan lluny i tan a prop" de Joan Jordà

Durant la presentació de l'exposició de Joan Jordà "Catalunya tan lluny i tan a prop" al Museu l'Historiador de l'Art Francesc Miralles va obsequiar els assistents amb un recorregut per la vida i l'obra d'aquest artista nascut a Sant Feliu i exiliat a França. Amb aquest article Francesc Miralles ens resumeix la seva intervenció.

Aquest acte de presentació de l'obra de Joan Jordà a Sant Feliu de Guíxols té un doble vessant: un vessant cultural i un vessant emotiu. Primer de tot, emotiu. Perquè avui és el dia del retrobament de Jordà amb la seva ciutat nadiua, després d'uns seixanta anys de llunyania. Aquest fet ja és un fet singular. Però l'emotivitat creix perquè Jordà va marxar de Sant Feliu no pas per la decisió personal o familiar sinó a conseqüència de la Guerra Civil Espanyola: la seva família era republicana i catalanista. El pare, Víctor Jordà, militava a la CNT. La victòria dels nacionals els va llençar fora de la frontera del seu país. I per

sempre. Avui, seixanta anys més tard, es produeix el retrobament d'un home amb la ciutat on va passar la seva infantesa. Nosaltres, que no hem viscut una experiència com aquesta, o una de semblant, no podem imaginar les sensacions que neixen i creixen en el cor, els records que tornen i es perfilen una altra vegada; no podem imaginar com unes imatges quotidianes, de carrers i tendes, de gent i de llum, de places, arbres i mar, poden arribar a colpir.

A aquesta emotivitat personal cal afegir-hi un vessant cultural que va lligat, de manera entrelaçada, amb la llarga absència de l'artista, d'aquestes terres:

donar a conèixer una obra artística que, fins ara, també ha estat absent del nostre país. Una obra àmplia, intensa, que ens fa caminar per viaranyes quasi verges.

Però, qui és Joan Jordà?

La biografia, allò que anomenem biografia, de Joan Jordà no és pas llarga ni espectacular. Fill d'Antonia Godó, cosidora, i de Víctor Jordà, treballador del suro, va viure fins els deu anys a Sant Feliu on havia nascut el 3 de setembre de 1929. Temps de crispació, de violències i, finalment, temps de guerra. D'aquests deu anys, a nivell biogràfic, només queda el record del primer dibuix, un cavall traçat sobre una paret. Hi ha també el record de les festes populars, els reis, els gegants, el carnestoltes, imatges que s'allunyen i difuminen perquè altres se sobreposen: les tensions, les proclames llibertàries, el pare lluitant en el bàndol republicà; tot això va configurant una infantesa que no es mereix, que ningú es mereix. Una infantesa que el marca com forçat observador d'una tragèdia en la que no pot participar activament però que marcarà tots els seus dies futurs. Com el marcaren, de manera definitiva i indeleble, els fets immediats als darrers dies de gener de 1939: fou en aquells dies quan formà part de la inacabable caravana de republicans que creuaren la frontera amb França i s'instal·laren en els camps de concentració del sud francès. Llargs camins, llargs dies, que travessaren, també, la Guerra Mundial.

**L'acte de presentació.
D'esquerra a dreta: Francesc
Miralles, Vicens Llorca, Joan
Jordà i Joan Claret.**

Joan Jordà ha fet de l'exili la seva existència i la seva raó de ser

Fou el 1945, en acabar aquesta contesa, quan la família Jordà es va reagrupar i va trobar el seu lloc a Tolosa del Llenguadoc. Aquí és on Joan Jordà va assistir a l'Escola de Belles Arts. I on ha desenvolupat la seva vida i la seva obra.

Poc més podríem dir, a nivell biogràfic, doncs l'artista santfeliuenc s'ha cenyit a desenvolupar l'obra amb intensitat, amb passió, enclaustrat en el taller de la seva casa de Tolosa. Algunes exposicions, cofundador del Col·lectiu Acció-Pintura de Tolosa -CAPT- el 1979; i una intensa passió. Si furguéssim ja trobaríem fets i dades per construir una biografia una mica més àmplia, però Joan Jordà és ben explícit quan diu: "La biografia real la trobem més en l'obra que no pas a la fitxa de l'estat civil". I des d'aquesta convicció –Jordà és un home de grans conviccions, inamovibles- quasi no sabem res més d'ell, sinó el seu esforç per passar inadvertit. El creador no té pas importància, diu, creu, sinó la seva creació. Aquesta posició ferma, unidireccional, és conseqüència de la confrontació aferrissada d'idees, de l'angoixa de viure una confrontació fratricida, de l'abandó de tot allò amb el que s'ha viscut; tot és conseqüència de l'estigma de l'exili.

L'exili: una marca per a tota la vida: I d'aquí arrenca i és consolidada l'existència de Joan Jordà. Fins al punt que un dia dirà: "Dintre l'exili de la meua pintura". Jean-Loup Bourget escrigué, fent referència a aquesta situació: "Aquest complex d'exili –per tots ben conegut- es manifesta alhora per un rebuig i per una valoració simètrica de les fonts, de les arrels, dels records d'infància, que fan referència a un paradís doblement perdut. Rebuig, doncs Jordà no ha retornat a Espanya mai més; valoració, doncs la seva pintura sembla nodrir-se, en la pròpia substància –formes i temes- de les llambordes arrancades a Espanya".

És cert: Francisco Jarauta deia que l'exili era una condició: "L'exili inaugura l'erràtica. Una espècie de derivada poblada d'empremtes. Cap lloc ni cap temps deté el viatge. Errar és la forma més radical d'exili. Suspès el retorn, l'erràtica es converteix en casa i tardança. Des de la seva porta es contemplen els capvespres més vermells".

Joan Jordà ha fet de l'exili la seva existència i la seva raó de ser. La raó de la seva pintura: L'exili inaugura l'erràtic i consolida l'absència. Joan Jordà ha fet de l'absència, de la seva absència interior, la raó última de l'existència. "Un home lliure –deia Jarauta- quan ha estat derrotat, no dóna la culpa a ningú, però el seu cor guarda el secret de totes les coses inhumanes". Joan Jordà l'ha guardat, aquest secret. "L'exili de la meua pintura", repeteix.

Quina és la seva pintura? Quan l'artista s'apropa a la seva obra per donar-ne una explicació ens trobem en un àmbit que resulta contradictori. Així veiem que en una ocasió va manifestar: "Els personatges que jo pinto mai no els he trobat sinó és a la meua pintura. En certa manera, són tan abstractes com un quadrat de Mondrian". Aquest concepte el reafirmava i rede-

La pintura de Joan Jordà s'enfonsa en allò més profund de la naturalesa humana perquè neix en aquesta mateixa profunditat

finia una mica més tard, quan deia: “Les meves teles no deuen res a la realitat aparent. Són un *figuratiu imaginat*, o bé una *abstracció figurativa*. I més endavant encara deia: “Els meus retrats femenins no són altra cosa que pretextos, combinacions plàstiques. Una manera de preguntar. Joc que consisteix en contravenir l'ordre habitual de les formes per crear altres figures, una altra realitat, una altra vida que no sembla existir sinó és en la tela. Per tan...

- Tot passa pel sofriment
- Un treball de botxí. Jo m'encarnitzo, provocho tume-facció, desquartitzo, dilueixo, tallo les cares perquè passin a la delació, pels que empenyen el crit.
- Desfigurats a força de desfer-les i refer-les.
- Esborrar-les.
- Després transfigurades per aquest camí recorregut. Malfieu-vos de les aparences. Darrera d'aquestes boniques màscares hi ha l'infern”.

Fixeu-vos que Joan Jordà, unes vegades ens parla de la realitat i de l'abstracció, altres d'un procés de classificació, altres d'un procés de treball. I sempre arribem, quan se sent més sincer i sol amb ell mateix, sempre arribem a la mateixa conclusió: arribem a l'infern. I l'infern és aquest saber-se desplaçat, allunyat de les arrels, és sentir-se sempre afrontat a la soledat. I és des d'aquest infern que construeix tota la seva obra.

Tot i que sempre es reivindica l'originalitat, en l'art contemporani, sempre, en qualsevol obra, es busquen paral·lelismes, coincidències que marquin pautes, trets que defineixin l'estil. L'obra de Joan Jordà s'ha emparentat amb personalitats ben diverses de l'art d'aquest segle XX. Un dels primers, Dubuffet i el seu art brut; també amb Josep M. Sucre, i amb Alechinsky, i amb Pollock,... Aquestes i altres comparacions són certes, però ens quedem en la superfície si només establim relacions de noms. En qualsevol cas, hem de parlar de l'esperit.

És proper a Alechinsky perquè ambdós artistes realitzen la seva obra partint d'un cardiograma intel·ligent; és proper a Dubuffet perquè un i altre artistes són aliens a les estructures culturals vigents; és proper a Pollock perquè ambdós donen importància a les formes d'expressió irracional i primitiva, donen importància al valor màgic i simbòlic; és proper a Appel perquè un i altre empenen la violència gestual que els condueix a un menyspreu total de la forma; és proper a Sucre perquè els dos artistes catalans construeixen la seva obra des de la més absoluta soledat i abandó; és proper a Goya perquè canta la vil condició dels maleïts,... No cal allargar la llista, que es podria

ampliar amb Nolde i el seu dramatisme, amb Ensor i la seva sàtira violenta,... No cal allargar la llista. No estem front un problema d'estil, estem front una actitud de passió. Joan Jordà connecta amb tots aquells artistes de la història de l'art que han fet de la seva sofrència humana, de la interinitat de la presència, el seu tema.

És aquesta circumstància el que fa que la pintura de Jordà s'allunyi dels plantejaments generals de la pintura catalana. Aquesta és, globalment, una pintura plàcida, de gitanes ben dutxades i oloroses, de cementiris sense altres aparicions que una llum suau de capvespre. La pintura catalana insisteix en una estètica que s'anteposa al mateix crit. Així, Jordà obre una via poc transitada, amb connexions amb la pintura vasca i castellana, amb la pintura de països més al nord d'Europa, on el sentiment tràgic s'imposa a l'hedonisme.

Així doncs, la pintura de Joan Jordà s'enfonsa en allò més profund de la naturalesa humana perquè neix en aquesta mateixa profunditat. Parlant, de vegades recorda aquella frase d'André Malraux que diu: “La pintura mai tindrà la potència d'una gota de sang”. I llavors afegeix que amb tota obstinació vol demostrar el contrari, que per això procura crear imatges tan fortes com les gotes de sang, i que malgrat el pas del temps segueix perseguint aquest impossible.

Potser, després de tot, hi ha qui pensa que l'artista santfeliuenc s'ha tancat en una urna de vidre, nostàlgica, hermètica; que té el pensament ancorat en una història ja antiga, oblidada i desconeguda per a molts. Però aquest raonament pot ser cert pel que fa a l'origen d'aquesta aventura artística, però no ho és pas respecte a la seva vigència: Aquí no podem pas parlar de vells temps passats sinó que si tenim present la història, veiem que l'home, en aquest segle tan enlluernador, s'ha comportat sempre amb la mateixa iniquitat. Avui mateix tenim moltes taques de sang sobre la taula. Per això l'obra d'aquest artista, català-llenguadocià segueix essent vigent. Ell –ho ha dit moltes vegades– parla en nom de tots. I tots són aquells que es veuen obligats a fer del silenci, de la solitud, de l'exili, la seva cambra. Per sort encara hi ha homes com Joan Jordà que han consumit la seva vida fent veure la feblesa de la naturalesa humana. La feblesa de l'exterminador i la feblesa de l'exterminat. És per aquesta raó que la seva obra és un testimoni violent, colpidor, del nostre temps.

FRANCESC MIRALLES

Historiador de l'Art

Passejada per elements del patrimoni marítim de St. Feliu de Guíxols

El passat 16 de desembre de 2000, al matí, ens aplegàrem una quarantena de persones amb la intenció d'observar diferents elements constitutius del nostre paisatge marítim. En primer lloc, ens adreçàrem cap al promontori del Fortim on poguérem visitar l'interior de la caseta del Salvament. Allà

s'explicà el projecte d'exposició del conjunt patrimonial de l'antiga estació de salvament de naufragats del s. XIX. Des de la terrassa, on copsàrem la magnífica panoràmica, també s'aprofità per detallar altres elements interessants com el tenyidor de xarxes, les restes de port medieval, el fortim, el paisatge pintoresc del varadero d'en Carré, el magatzem del tinglado del port,... Així mateix es visità l'entorn de la caseta: les restes del llatzaret i els espais on es localitzaren les restes del poblat ibèric del Fortim. La segona part de la visita era l'anada fins al magatzem del Puig, per contemplar el bot de salvament Miquel de Boera poc abans de la finalització de la restauració.

A dalt, a punt per entrar a l'interior de la caseta de salvament. Sobre aquestes línies, observant el carro i el bot de salvament.

Sortida a l'ermita de Fenals d'Amunt i a les termes de la vil·la romana del Pla de Palol

El passat 27 de gener fòrem unes 43 persones que ens dirigírem cap a Fenals d'Amunt, al terme veí de Castell-Platja d'Aro, per a un cop allà visitar-ne l'església romànica acompanyats de Gabriel de Prado. A través dels seus comentaris, ens endinsàrem en els diferents aspectes arquitectònics i històrics (construcció, efectes del terratrèmol de 1427, context històric dels atacs de pirateria que provocaren l'establiment d'un nucli de població lluny de la costa, posterior des poblament del llogarret de Fenals d'Amunt) d'aquesta bella ermita. Des d'aquí, volem felicitar l'Ajuntament de Platja d'Aro per la iniciativa d'adquirir-la i d'iniciar-ne la restauració. De la part munyanyosa del terme de Platja d'Aro baixàrem cap a mar, cap a la zona del Pla de Palol. Allà l'Eva Montalbán ens introduí en les darreres excavacions realitzades a la zona abans d'entrar en una propietat privada en la qual s'hi troba el conjunt termal, que fou conservat al dessota mateix de la construcció actual el 1959 pel primer propietari. Amb ell, M.Oliva i Ll.Esteva hi pactaren una excavació d'urgència i es va fixar una datació del baix imperi (aproximadament dels segles III i IV dC). Les darreres excavacions realitzades per la Universitat de Girona, els anys 1998 i 1999, aportaran noves dades que ben aviat es publicaran.

De Prado explica als assistents les característiques de l'església.

Encesa de la carbonera

Un any més, la família i amics de can Batlle ens convidàrem el passat 13 de gener a participar en l'encesa de la carbonera. Com l'any passat, s'aprofità per fer foc a la manera dels homes prehistòrics, intent amb èxit a càrrec de Néstor Sanchiz.

Omplint la carbonera abans de l'encesa.

DARRERES DONACIONS DEL MUSEU

Joan Maura

Ens fa entrega d'un element de pedra trobat a les rodalies de la Costa d'en Cirera. Es tracta d'un còdol aplanat i modificat per l'home per ser utilitzat com a mà de morter a fi i efecte de moldre cereal per a fer farines utilitzant com a base una altra pedra més grossa i amb la cara superior que normalment té una lleugera forma còncava.

Aquesta donació ens dóna peu a recuperar un treball ja iniciat fa temps, ja que aquesta nova peça podria formar part d'una important troballa d'elements petris, tots ells coincidents dins d'una àrea i context arqueològic de l'Edat del Bronze. Regint-nos en els estudis que portà a terme Lluís Esteve sobre les coves sepulcrales de l'Ardenya.

Ens cal en aquests moments fer palesa la nostra preocupació per la pressió especulativa que pateix aquesta zona d'interès arqueològic i sobre els accessos als recorreguts de senderisme.

Jesús Gaitx

Va donar al Museu el 13 de gener de 2001 una insoladora o aparell per exposar a la llum un clixé o una placa per a la seva reproducció.

Josep Canadell

Va fer donació d'un bombo de parafinar mostres de taps el 8 de febrer d'enguany.

Carme Cruañas

Va donar un mocador amb motius decoratius relatius a l'Exposició Universal de 1929 de Barcelona.

En record de Felip Calvet i Costa

Sota aquestes línies, Felip, quan tenia uns dotze anys, amb la seva mare Irene i el seu germà Francesc.

A baix, grup d'alumnes de batxillerat amb els professors Margarida Wirsing, Aguilar, Alvarez, entre altres, el 31 de gener de 1934. Felip Calvet és el quart, començant per l'esquerra, de la tercera en filera després dels asseguts.

Felip Calvet i Costa, ganxó de soca-rel

Felip Calvet i Costa -comerciant de taps, historiador, home bo i important en la història del país- va néixer a Sant Feliu de Guíxols l'any 1920. En aquest ciutat va rebre els primers estímuls socials i els primers ensenyaments que, d'alguna manera, marcaren sempre més el seu tarannà individual.

El 21 de juliol de 1919, Jaume Calvet i Homs, que havia nascut a Caldes de Malavella feia vint-i-set anys, es casava amb Irene Costa i Pons, de la seva mateixa edat i veïna de Darnius, a l'església parroquial de Sant Feliu de Guíxols.

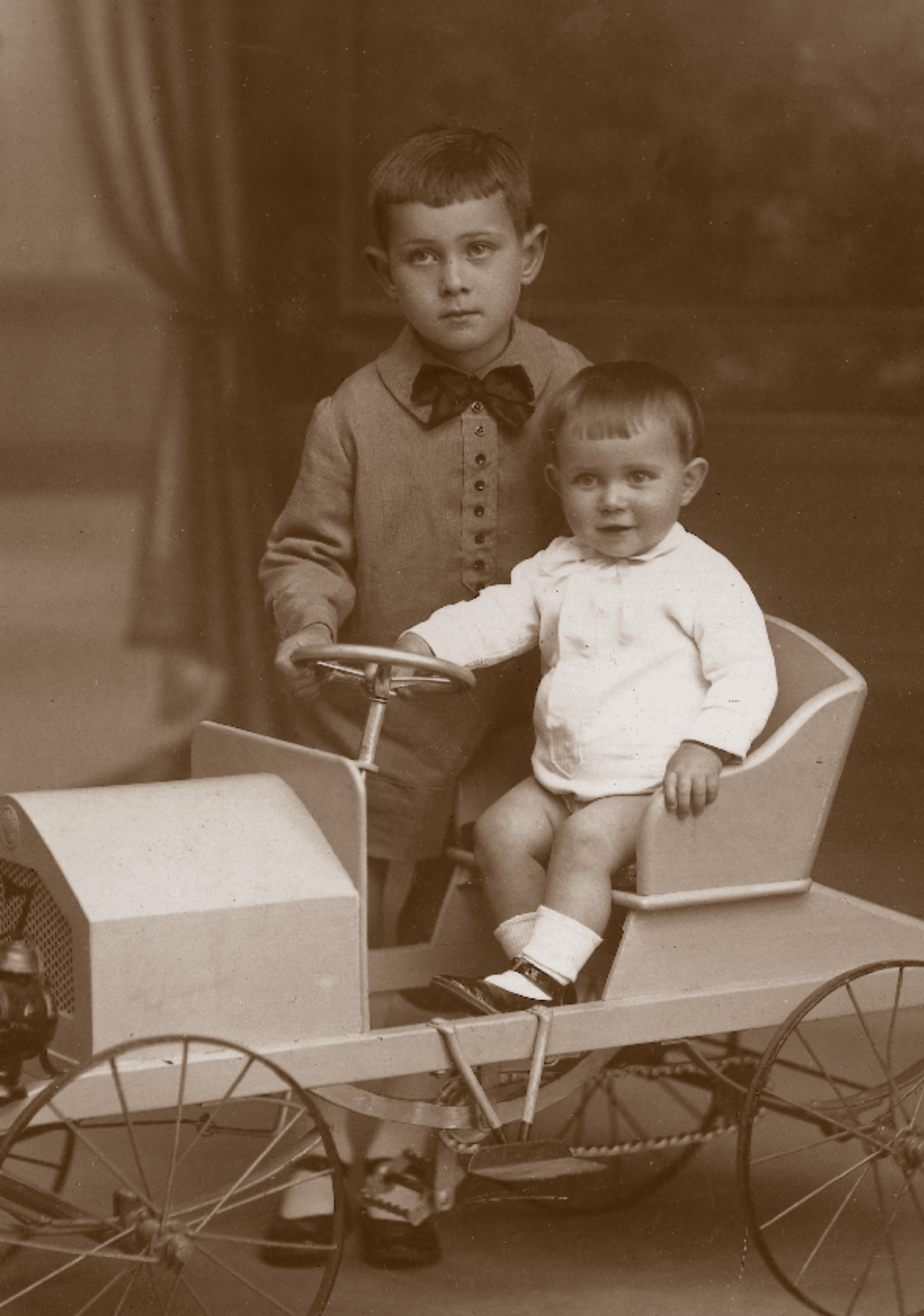
La jove parella començà la seva vida familiar al carrer Miquel de Boera 21, on el 9 de maig de 1920 va néixer el primer fill del matrimoni. Batejat a l'església del Monestir, rebé el nom del seu avi patern, Felip.

Pocs anys més tard, la família canvià de domicili i passà a residir al carrer Nou del Garrofer. Eren temps difícils, els anys de la primera postguerra europea. I si se'n trobava, de feina, calia fer moltes hores per tirar endavant la casa. A n'en Jaume i a la Irene ja els havia arribat el segon fill, en Francesc.

El pare treballava de taper i combinava la feina de la fàbrica amb la de fer de cambrer, unes hores el diumenge. La mare, per la seva banda, feia de cuinera a can Soler, al carrer dels Arbres.

L'experiència professional d'un i de l'altra -bona cuinera, més cambrer eficient- els animà a fer-se càrrec de la famosa fonda de Sant Elm, al carrer de la Processó (avui de Joan Maragall). L'establiment, que també era conegut amb el nom de cal Menut, tenia fama i tradició. Ja a finals del s. XIX, l'hostal hi era. I el hom el coneixia, aleshores, amb el nom de Fonda del Centro. D'altra banda, el lloc -que podria semblar excèntric- es trobava ben situat; era a la via normal que comunicava el centre de la vila amb el barri de Tueda, amb la carretera de Palamós i, des de 1892, amb l'estació del tren. De fet, la posada era un edifici que constava de planta baixa -quadra

Ben jove encara, va esdevenir president de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya

A la pàgina anterior, Felip, a peu dret, junt al seu germà Francesc pel volts de 1927.

A la dreta d'aquestes línies, a l'esquerra de la fotografia, la famosa fonda de Sant Elm, l'any 1940.

i cort- i tres pisos. Una casa alçada, l'any 1881, pel mestre d'obres Pere Pascual, quan Narcís Isern n'era el propietari¹.

En aquell tombant de segle, l'hostal era regentat per Dolors Franquesa. Després ho feren en Narcís Vicens i Bagué i na Maria Prats Bruguera, pares d'en Sireno. La qüestió de la propietat de l'immoble ja és força més enrevessada i, per això, aquí la deixem de banda.

Era, doncs, l'any 1928 quan Jaume Calvet decidí de fer-se anunciar a les pàgines de *L'Avi Muné* -del 5 de maig a l'11 d'agost -. A partir de llavors, ell se'n feia càrrec, de la fonda.

Ens trobem ja en el període final de la dictadura de Primo de Rivera, quan el seu desprestigi -i el de la monarquia- augmentava amb la mateixa intensitat que ho feia també l'oposició al règim. De manera que després del septenni 1923-1930 era més previsible el triomf de la República.

Doncs bé, en aquest clima d'efervescència intel·lectual i política i, alhora, envoltat de la immillorable atmosfera perfumada per l'aroma dels guisats de la seva mare -que, altrament, el feien tocar de peus a terra-, Felip anava creixent; mentre, com tants altres nois guixolencs, estudiava als Hermanos. Així, l'entrada de Felip als anys meravellosament curiosos i sensibles de l'adolescència coincidí amb l'eufòria republicana que es respirava en el seu

poble. I Felip Calvet pujava enmig d'aquell ambient emotiu, havent de compaginar els estudis de batxillerat -Josep M. Álvarez, Margarita Wirsing, Aguilar, etc.- amb el parar taula, atendre el menjador -que era força gran- i els menesters de la cuina. La fonda de Sant Elm esdevingué realment popular, pels seus estadants i clients -des dels camàlics (de què parla l'apartat de Recerca d'aquest *L'Arjau*) a professors de l'Institut i estiuejants del primer turisme-, i pels preus, la qualitat i varietat d'uns plats digníssims: escudella i carn d'olla, la sépia ofegada amb pèsols, el pollastre amb moxernons, el peixopalo, suquets de peix, etc.

No lluny de casa seva, al carrer de Girona, hi vivien els germans Irla. La dona d'en Nicolau, Cànida, era de Can Rajol de Darnius. Com també n'era, de Darnius, Francesc Campà i Viarnés, qui, aleshores, despuntava en els afers de la política local.

Una cosa i l'altra -la feina de la fonda, on inicià l'aprenentatge de les relacions públiques, i l'ambient polític- marcaran la seva tendra vida, que sentirà sempre més una doble vocació o passió: la cuina i la seva terra. Molt aviat, a la seva ciutat, va esdevenir president de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya. I durant la repressió republicana dels primers mesos de la Guerra Civil, Felip ajudà Campà, d'ERC, a salvar les vides i els béns d'alguns guixolencs.

Els anys atzarosos de la guerra foren terriblement alligonadors. L'anada al front, la ferida a la serra de Pàndols, l'experiència incerta de l'exili -quan encara no tenia vint anys-, l'angoixa del camp de concentració, etc., el feren entrar precoçment en l'enduriment de l'edat adulta i reblaren el clau del seu sentit de la realitat.

Del president a l'exili, Josep Irla, i d'Antoni Rovira i Virgili, pare de la Teresa -la seva muller-, Felip Calvet n'agafà el millor. El pragmatisme patriòtic del primer, i la fidelitat inqüestionable a uns ideals, del segon.

Aquestes darreres, són paraules pronunciades per Víctor Torres al cementiri d'Horta, ara ja fa dos anys.

ÀNGEL JIMÉNEZ

¹. He d'agrair la informació que m'han proporcionat Gerard Bussot i Ramon Tauler.

El patriota Felip Calvet

El teixit cultural, polític i patriòtic que ha existit i existeix a Catalunya és una peça essencial per a la supervivència i la consolidació del país.

Una nació sense estat com la nostra no se sosté solament en presidents de grans institucions, consellers de la Generalitat o intel·lectuals i artistes de renom. Hi ha moltes accions que no pertocuen o no poden fer aquests personatges públicament rellevants. El teixit català, el que trava la nació, cobreix buits, fa allò que ningú no faria i és format per milers d'entitats de tota mena –culturals, socials, religioses, esportives, científiques, etc.–, però també per persones individuals que fan de mitjancer, de corrector anònim, d'animador cultural o social, de patriota tout court. Sortosament la desmobilització parcial de la societat civil, l'obsessió del consum o de pensar només en les vacances i no en la solidaritat, no abassega tothom. I ciutadans joves o més grans, formats en les adversitats de la resistència cultural o política, o de l'exili, des de sempre han estat al peu del canó per servir el país.

Un d'ells va ésser Felip Calvet, empordanès tocat per l'energia que dona aquella terra, el qual de ben jove va haver de lluitar al front al costat de Catalunya i de la República. Va viure el tràgic primer exili i va restar encara anys a França fent de petit industrial, però sense deixar mai les seves responsabilitats patriòtiques. En casar-se amb Teresa Rovira, filla de Rovira i Virgili, al qual ja coneixia d'abans, va poder aprendre les múltiples lliçons d'un sogre, sempre lúcid i sobri de vida i al qual sobraven idees i projectes. I Calvet, a més, participà en les tasques de l'exili català i fou secretari i confident del president Josep Irla. Alhora aplegà molt de material sobre la vida i obra d'aquest patrici guixolenc i, junt amb Josep Maria Roig, en publicà una molt documentada biografia.

Encara el veig, alt, pell blanca, cabell ros, ulls penetrants, vivesa en el diàleg, molt gentil amb els amics als quals plaïa d'obsequiar. I apassionat pel país, des de la Fundació Vives Casajuana, on vam coincidir, fins a mantenir el caliu dels exiliats. Calvet, tot i la feina professional, feixuga, no parava de fer aquestes petites, però essencials, tasques en el món cultural i patriòtic.

Va morir quan encara conservava, tot i les xacres físiques, una gran vivor mental i l'ànsia per veure consolidar aquella Catalunya "que encara no és nascuda, com l'hem somniada els seus fills", com diu el vers de Josep Carner.

ALBERT MANENT

Director del Centre d'Història Contemporània de Catalunya (febrer 2001)

Felip Calvet, entre l'editor Josep M. Casacuberta i l'escriptor Rafael Tasis, a Sant Pere de Ribes, l'any 1965.

Enterrament d'Antoni Rovira i Virgili, a Perpinyà (7.12.1949). El dol és presidit (d'esquerra a dreta) per Felip Calvet -el seu gendre-, el president de la Generalitat Josep Irla i Antoni Rovira, fill del finat.

Memòria de Felip Calvet

Amb motiu del segon aniversari del traspàs de Felip Calvet, en ha semblat interessant de reproduir en les pàgines de la nostra revista el que Josep-Lluís Carod-Rovira va publicar a l'Avui, el dimecres 10 de març de 1999.

El cementiri d'Horta és un espai de dimensions humanes, que pots abastar en un batre d'ulls i que, un cop a dintre, entre xiprers modestos que volen enfilarse amunt, té l'aire acollidor de les estances petites. Dijous passat hi feia un dia rúfol i un aire gelat, tota la fredor climatològica pròpia d'un enterrament sobtat: el darrer adéu a les cendres de Felip Calvet, embolcallades amb una senyera menuda, companya inseparable en el seu darrer viatge. Les persones que vam aplegar-nos-hi, abatudes per la seva

desaparició inesperada, vam escoltar les paraules de Víctor Torres i Heribert Barrera, els quals van anar desgranant, en el seu discurs funerari, record i vivències que havien compartit amb ell. Hi érem familiars, amics, companys d'exili, d'idees i tota una mostra de la gent coneguda al llarg d'una dilatada vida professional en el del xampany i del cava. Membre de la Federació nacional d'Estudiants de Catalunya, del temps de batxiller al seu Sant Feliu de Guíxols natal, la guerra va capgirar-lo, com a la resta de la seva generació, els plans de futur.. Pertanyent a la "lleva

del biberó”, el seu bateig de foc va produir-se a la serra de Pàndols. Ferit a la batalla de l'Ebre, allà on trobaren la mort tants joves catalans, Felip Calvet va patir en pròpia carn una derrota personal i col·lectiva que l'obligà a passar la frontera entre els vençuts i emprendre el camí forçat de l'exili.

Montpeller, també per a ell, fou la primera etapa del llarg pelegrinatge que va tenir com a protagonista una joventut que havia viscut un moment històric apassionat, de plenitud nacional, progrés social i esplendor cultural, amb la proclamació de la Repú-

blica Catalana com a punt d'arrencada d'un període en què l'alçament franquista va abatre la ciutat d'ideals que volien bastir, en paraules de Màrius Torres. A la ciutat occitana, coincidí amb altres personatges ja desapareguts com Emili Vigo, Josep M. Corredor, Jordi Vives, Josep Pallach, Josefina Blasi i tants d'altres, si bé es féu particularment amb els refugiats empordanesos i gironins, amb els qui l'unia, a més, el vincle del territori. Felip Calvet, amb una força de voluntat enorme, aconseguí d'alliberar-se de l'estat de desmoralització general i fugí, de bon començament, de l'atuïment general provocat per la desfeta. Allà va revelar-se com un home dotat d'un notable sentit pràctic de la vida, virtut que sempre utilitzà per ajudar els altres. Mentre hi havia qui quedava ben desconcertat, desanimat, immobilitzat, sense capacitat de reacció per sobreviure en la quotidianitat, no pas espiritual sinó material, ell va espavilar-se per buscar aliments en dies d'escassetat, per trobar papers oficials quan no en donaven, per cercar aixopluc quan semblava no haver-n'hi enlloc... Del seu convilà, mestre i correligionari Josep Irla, heretà els valors de l'honestetat en la gestió, la modèstia personal i el realisme davant la vida. Com el president sense terra, no anava a la percaça de medalles, títols, càrrecs o bé honors, sinó que s'estimava més, de l'anonimat estant, fer feina, fer-la ben feta i resoldre problemes a tothom, mantenint-se sempre en un segon pla, però amb una eficàcia decisiva en els moments crucials i generalment difícils.

A la capital bressol de Jaume I, s'hi llicencià en història i va fer-hi amistat amb Jean Serrailh, aleshores rector de la Universitat de Montpeller i, després París, amb Artur Conte, rossellonès de gran influència a la política francesa anys a venir, i amb Alphonse Dupront, futur rector universitari a París, on creà el Centre d'Estudis Catalans. Fou també a Montpeller on va conèixer la seva muller, Teresa -filla d'Antoni Rovira i Virgili-, amb qui es casà a Andorra, l'únic indret on aleshores podien fer-ho en català. Calvet destacà aviat com a home d'empresa, inquiet i emprenedor, més concretament com a comerciant taper. A més de tenir en comú l'origen geogràfic i el partit -ERC- amb Josep Irla, ara s'hi afegia també la dimensió professional comuna amb l'ancià president resident a Cogolin. Hi mantingué una relació estreta i intensa, a conseqüència de la qual pogué moure's molt pel territori, fet que contrastava

Al cementiri, hi érem familiars, amics, companys d'exili, d'idees i tota una mostra de la gent coneguda al llarg d'una dilatada vida professional en el món del xampany i del cava

A dalt, drets (d'esquerra a dreta): Felip Calvet i el seu cunyat Antoni Rovira. Asseguts (de dreta a esquerra): Antoni Rovira i Virgili, la seva filla Teresa (muller de Felip) i Mn. Salvador Bonet, l'agost de 1947.

A baix, Felip Calvet, assegut al banc, entre Florència Bas (muller de Josep Irla) i la Núria i en Jordi Ginesta Pijuan.

amb el sedentarisme forçat de la resta de refugiats. Aquesta mobilitat la utilitzà per desplegar una de les seves millors qualitats personals -les relacions públiques- i així posà en contacte persones, col·lectius i iniciatives que, altrament, potser mai no s'haurien trobat. Missatger per manament d'Irla -de qui fou coautor d'una biografia- i de Tarradellas, els prestà grans serveis a tots dos, d'aquells que, tot i ser importantíssims en el seu moment, mai no figuraran probablement en cap llibre d'història.

De les seves entrevistes amb el comte de Güell, establert a la Costa Brava, en tragué algunes ajudes, suficients per anar garantint la supervivència, enmig de la maltempada, de projectes i persones, com ara el mateix Pompeu Fabra. Calvet, que aviat trobà feina, per no caure en l'enfonsament psicològic i la deca-

dència personal que afectà tants exiliats, en trobà també per a altres companys de la diàspora. En plena ofensiva genocida de la dictadura franquista contra el nostre país, actuà en tot moment com a servidor lleial a les institucions nacionals de Catalunya i als seus presidents, en uns moments que ningú no sabia si aquelles serien mai restablertes i si aquests podrien tornar a casa, amb la seva alta condició política. Quan Irla era ja un president vell, malalt i pobre, sense capacitat ni ànim de moure's, Calvet en va ser un suport insubstituïble, per exemple durant els treballs del Consell Assessor de la Generalitat, presidit pel seu sogre. Ben relacionat amb els serveis secrets francesos, facilitava papers falsos i guies per travessar clandestinament la frontera, com féu amb el mateix Barrera, el 1948.

Algun dia, algú haurà de reconèixer el seu paper capdavanter en el sector del cava. Ell fou dels primers catalans a establir relacions comercials amb la indústria xampanyera francesa, a les principals cases de la qual era un personatge estimat i respectat, com ho era també, per aquests verals, pel fet d'haver servit d'enllaç entre el Penedès i la Xampanya. Hereu d'una tradició familiar amant de la bona cuina -el seus havien tingut fonda a Sant Feliu i la mare governava els fogons amb bona mà-, compartir taula i conversa amb ell era un plaer i un luxe d'aquells que res no pot fer oblidar. El veig com si fos ara, ben plantat, polit i sempre elegantment encorbatat, traginant amb professionalitat tot de plats amb una sola mà, donant-vos detalls, alhora, del secret d'un suquet de peix o descobrint-vos l'univers envitricollat que pot haver-hi darrere un devesall de bombolles, esclatant a l'interior d'una copa de cava, en el seu punt just de frescor. Amb aire de lord britànic i una delicadesa en les formes que traspuava la influència de la cultura francesa, Felip Calvet era, per sobre de tot, un home bo, un demòcrata d'esquerres d'una catalanitat irreductible. Com va dir Heribert Barrera, "amb ell se'n va un tros de la nostra vida". Devien pensar el mateix molts dels assistents al seu enterrament, antics exiliats i supervivents de totes les batalles, els quals, a despit del pas dels anys, res ni ningú no ha aconseguit d'encorbar l'esquena de la dignitat. Sempre he tingut, per a tota aquesta gent, un afecte i una complicitat sense límits.

JOSEP-LLUÍS CAROD-ROVIRA
Secretari general d'ERC

Alumnes del 1r. cicle a l'aula taller.

Generacions E.S.O.

Amb una relativa freqüència, els mitjans de comunicació ens fan arribar notícies sobre projectes i futures lleis de reforma de l'actual sistema educatiu, la qual cosa pot produir una certa sorpresa -tot just fa un parell d'anys que s'ha completat aquest sistema pel que fa al nou Batxillerat, i només quatre pel que es refereix a l'ESO- o, fins i tot, una sensació d'eterna provisionalitat en la vigència d'aquest sistema educatiu. Per què es modifica constantment un sistema d'implantació tan recent? Quin tipus d'ensenyament estan rebent els nostres fills -les generacions E.S.O.- i com afecta el seu futur si, com sembla, és necessària tota una remodelació del sistema per paliar els seus dèficits?

La resposta a totes dues qüestions és ben clara: el sistema es modifica per una raó de pes: la Reforma de l'ensenyament secundari obligatori ha fracassat, i aquest fracàs ha portat com a conseqüència fatal una degradació de l'educació postobligatòria (em refereixo sobretot al Batxillerat, ja que no conec personalment la realitat dels cicles formatius), de la mateixa manera que portarà també inevitablement -ja ho està fent- a una degeneració o a una frustració del sistema universitari.

Els pilars de la Reforma educativa eren bàsicament cinc:

a) L'ampliació de l'educació obligatòria fins als 16 anys (dos més en relació al sistema anterior). Els alumnes ingressen en els instituts amb 12 anys: el 1r. d'ESO correspon a l'antic 7è. d'E.G.B.

b) Es potencia l'atenció a la diversitat: cada alumne és un món, i per tant els professors han d'adoptar

estratègies per tractar l'alumnat d'acord amb les seves circumstàncies individuals, considerant en tot moment el tipus més adient d'ensenyament per a cadascú i sempre amb l'objectiu d'aconseguir unes competències bàsiques.

Alumnes d'incorporació tardana.

A l'altra pàgina, xerrada d'un grup d'alumnes d'ESO.

c) La supressió de la Formació Professional. Els estudis són homogenis fins als 16 anys, i per poder optar després a Batxillerat o a Cicles Professionals és imprescindible, en tots dos casos, la possessió del títol de Graduat.

d) La substitució de les assignatures anuals per crèdits trimestrals, més o menys autònoms, i l'ampliació de l'espectre educatiu: s'incorpora l'àrea de Tecnologia, la Música té presència al llarg de tota l'E.S.O. i cada centre ha d'oferir una sèrie d'assignatures opcionals (els anomenats crèdits variables) que els alumnes trien d'acord amb les seves preferències i expectatives de futur, assessorats pels equips de professors.

e) La decisió sobre si l'alumne supera o no els mínims requerits ja no és anual, com abans. Els quatre cursos de l'ESO s'organitzen en dos cicles: al final de 2n. d'ESO els equips avaluadors determinen si els alumnes han assolit els objectius del Primer Cicle, i en finalitzar 4t. d'ESO estableixen la superació o no de tota l'etapa educativa. Els alumnes progressen de curs cada any, al marge dels seus resultats, allargant així les seves possibilitats de recuperació dels continguts no assimilats i tractant d'evitar, per tant, la sensació de fracàs escolar. Els alumnes poden "repetir" curs al llarg de l'ESO només un any (generalment, si no han obtingut el títol) o, molt excepcionalment, dues vegades.

A la pràctica, aquest ideari *teòric* ha portat a les següents conseqüències reals:

a) Un sector significatiu d'alumnes que finalitzaven els seus estudis als 14 anys i que, o bé s'incorporaven a la Formació Professional (no s'exigia el títol d'E.G.B.) o senzillament deixaven els estudis, ara es veuen forçats a allargar la seva escolarització dos anys més. Això és una font permanent d'absentisme, en el millor dels casos, o de conflictes més o menys greus depenent de la tipologia concreta dels alumnes. L'escolarització d'aquests alumnes és deficient i, fins i tot, nominal (estan matriculats però no assisteixen als centres amb una mínima regularitat), no se senten motivats per la sistematització acadèmica ni pressionats pel fet de suspendre; en general, rebutgen tot tipus de control o de seguiment tutorial. No tenen cap propòsit d'integrar-se a la vida diària dels centres educatius, i la majoria d'aquests centres no tenen recursos ni preparació per oferir-los possibilitats formatives diferents. De fet, constitueixen un nucli diferenciat que sovint tendeix a agrupar-se i que cau de ple dintre de l'heterogeni i eufemístic concepte d'atenció a la diversitat".

b) A les aules hi conviuen grups d'alumnes de naturalesa molt diferent: alumnes brillants i de currículum suficient o baix, alumnes amb problemes lleus d'aprenentatge i amb carències educatives greus, alumnes catalanoparlants i immigrants que desconeixen completament l'idioma (i, si parlem del creixent nombre d'alumnes magrebins, ignorants tant del català com del castellà), alumnes amb una capacitat normal i alumnes amb discapacitats psíquiques... i tot això, i al mateix temps, sota la responsabilitat d'un únic professor que ha de fer l'impossible per oferir a tothom una educació singular d'acord amb les respectives aptituds. Com ho aconsegueix? La resposta és ben simple: no ho aconsegueix. Uns o altres reben per força un menor grau d'atenció, uns o altres en resulten perjudicats.

Com que aquesta situació és francament insostenible, el Departament d'Ensenyament s'ha afanyat a **proposar** mesures d'atenció a la diversitat complementàries a les estratègies a l'aula del professorat: agrupacions flexibles dels alumnes (desdoblaments de les assignatures en grups més petits), planificar itineraris diferents, promoure adaptacions curriculars... Per dur a terme totes aquestes idees cal una dotació de professorat que en la **realitat** no existeix. A l'IES Sant Elm hi ha actualment vuit grups d'ESO: en total, 222 hores setmanals de classe; el contingent d'hores destinat per Ensenyament en concepte d'atenció a la diversitat és de 54 hores (2'4 hores per cada 10 hores lectives).

Quan els recursos propis són insuficients, i ho són sempre, el Departament ha previst opcions més imaginatives (totes extretes, textualment, de la recent Resolució de 18 de maig de 2000): "s'efectuarà un increment de la dotació de professorat", "l'organització d'unitats d'adaptació curricular... amb un professorat que se seleccionarà específicament", "un espai adequat amb l'equipament adient". En realitat, quan

es demana més professorat, quan se sol·licita una U.A.C., quan surgeixen instal·lacions o equipaments, quan es reclama la incorporació als centres d'un psicòleg o un psicopedagog afegit a l'equip de professors (i no a canvi d'algun d'aquests), quan es fa notar que creix el nombre d'immigrants sense uns mínims coneixements lingüístics i d'hàbits i que cal, per tant, especialistes en aquest sentit, la resposta és sempre la mateixa: no hi ha recursos. Estranyament, ningú no es pregunta: amb totes aquestes mesures de diversificació, què s'ha fet del mite de la integració, eix definidor i fundacional de la Reforma?

Val a dir, també, que aquest maremagnum de circumstàncies ha suscitat d'altres efectes que poden semblar secundaris, però que són molt importants: el desgast i deserció dels professors (cada vegada és major el nombre de baixes per motius psíquics); la tendència a aprovar alumnes o a concedir bonificacions en les seves qualificacions quan tenen una conducta correcta (això hauria de ser un punt de partida exigít, i no una finalitat), la qual cosa fa que alguns d'aquests alumnes considerin, i no sense raó, que per aprovar només cal comportar-se correctament i fer els deures, amb conseqüències funestes en els estudis postobligatoris; la sensació que no es fa res per resoldre la conflictivitat a les aules i la pèrdua d'autoritat del professorat.

c) L'exigència d'obtenir el títol de graduat en E.S.O. per poder accedir als Cicles Formatius de Grau Mitjà no és cap garantia de millora sensible en la qualitat de l'alumnat. És cert que hi ha alumnes que no obtenen aquest títol, però també és cert que des dels centres els equips docents recomanen amb molt de vigor quins han de ser els futurs alumnes de Batxillerat i quins altres només poden escollir els Cicles Formatius. Els propis alumnes es continuen decantant cap als Cicles quan el seu currículum no és bo; són comptats els alumnes amb una trajectòria acadèmica sòlida que opten lliurement per aquesta modalitat sense experimentar abans el Batxillerat, i la mateixa Administració educativa fomenta aquesta tria quan estableix que per accedir directament als Cicles Formatius de *Grau Superior* és imprescindible el títol de Batxiller (no hi ha accés natural des dels Cicles Formatius de Grau Mitjà).

d) L'ampliació de l'oferta educativa ha comportat una paral·lela reducció de les hores de cada assignatura (en el millor dels casos, una mitjana de dues hores setmanals de matèries com ara Matemàtiques, Català, Socials, Ciències...), al temps que l'autonomia dels centres per planificar la distribució dels crèdits i per concretar els molt generals objectius finals de Cicle i d'Etapa ha conduït a una absoluta heterogeneïtat de l'ensenyament secundari. Cada centre té la seva estructura i la seva programació, diferenciades de la resta d'instituts, fins i tot en una mateixa població. Això és un fet d'extraordinària importància, perquè els pares estan acostumats a escollir un centre només en funció de circumstàncies externes (allò que es veu): la proximitat al domicili, per exemple.

En definitiva, la Reforma ha fracassat perquè hom no havia previst que un tipus d'ensenyament que ja havia mostrat les seves deficiències prèviament a França i a Anglaterra difícilment podria funcionar bé al nostre país, perquè no s'havia previst la manca de recursos per dur a terme un sistema educatiu teòricament progressista, perquè no s'ha previst què fer amb alumnes que no tenen cap intenció de cursar uns estudis "normals" o capacitat per assolir-los, perquè no s'ha previst que una única oferta educativa era inaplicable per a alumnes d'aptituds i interessos molt heterogenis, perquè no s'ha previst que la promoció automàtica de curs implicaria una desmotivació de l'alumnat, perquè no s'ha previst que l'ampliació de les matèries i la reducció de les seves hores lectives portava a una dispersió de l'atenció de l'alumne i a un precari desenvolupament de les programacions, perquè no s'ha previst que els crèdits trimestrals i la variabilitat implicarien una organització curricular infernal, perquè no s'ha previst que les mesures d'atenció a la diversitat han d'anar acompanyades d'una infraestructura coherent i d'una ampliació efectiva del professorat, perquè no s'ha previst que aquesta situació provocaria conflictes disciplinaris que cal resoldre amb agilitat i implicar els pares (i no amb un excés de burocràcia), perquè no s'ha previst la realitat d'un creixent nombre d'alumnes immigrants, perquè no s'ha previst un bon reciclatge del professorat i cap tipus d'incentivació, perquè no s'ha previst -ni es preveu- que qualsevol tipus de reforma educativa ha de comptar amb el parer decisiu de les persones que tenen una experiència directa i continuada en aquest sentit: els mestres i els professors.

Conèixer les carències és el primer pas per poder solucionar-les, però amb una revisió seriosa i global del sistema educatiu i no amb lleis parcials o d'impossible aplicació sense un autèntic esforç humà i econòmic per part de l'Administració. Al marge de les actuacions del Departament d'Ensenyament, cada centre ha iniciat des de fa temps la seva particular i diferenciada remodelació de la Reforma, però amb els mitjans al seu abast. Això ha conduït, de fet, a agreujar la disparitat dels plantejaments pedagògics a tot l'Estat. Si es vol arribar a un ensenyament secundari de qualitat, és imprescindible tornar primer a una situació d'homogeneïtat: els alumnes han de tenir les mateixes exigències a tot arreu, i també les mateixes possibilitats, els mateixos mitjans i les millors alternatives educacionals. Aquesta és, i no altra, la igualtat que importa.

JULIO FALCES BORJA
Cap d'Estudis de l'IESI
Sant Elm

L'Escola d'Adults

L'Escola d'Adults de Sant Feliu de Guíxols va nèixer en el barri de Vilartagues a l'època de la transició. El primer cop que apareix el seu nom escrit és en una acta de l'A.A.V.V. de Vilartagues i Tueda de Dalt de l'any 1977.

Alumnes de 1r. nivell de l'etapa instrumental.

A partir del voluntariat que hi treballa s'aconsegueix crear un nucli d'alumnes, la gran majoria immigrants del sud de la Península que assisteixen a les cases dels voluntaris per aprendre a llegir i escriure. Durant l'any 1978 amb els primers ajuntaments democràtics es decideix contractar dos mestres pagats per la municipalitat, que portaran a terme

la tasca d'alfabetització en el local de l'Associació de Veïns. No serà fins l'any 1981 que el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya hi destinarà un mestre, la qual cosa comportarà la possibilitat de l'obtenció del Certificat d'Escolaritat i el títol de Graduat Escolar. Des d'aleshores ha plogut molt i l'escola ha passat per diferents locals: A.A.V.V., carrer Almeria 129, a la cuina de l'Escola

Bressol Municipal, a la Casa del Mar, fins que l'any 1995 es va construir el Centre Cívic de Vilartagues on l'Ajuntament de comú acord amb les reglamentacions del Departament de Benestar Social, del qual l'Escola va passar a dependre l'any 1989, hi destina part de la segona planta perquè fos la seu definitiva.

Convertint-se a l'any 1997, data del vintè aniversari, en Centre de Formació d'Adults (CFA). L'any 1999 s'hi va afegir la resta de la planta, on l'any 2000 s'hi va inaugurar el Centre d'Autoformació. Evidentment tots aquests canvis i millores vénen donats per la necessitat i per la variació produïda a la tipologia de l'alumnat i l'evolució socio-cultural produïda a Sant Feliu i al seu entorn i les diferents demandes que hem anat tenint. Des de persones a la recerca de coneixements per assolir un millor lloc de treball o que volen entrar més planament en el món de les noves tecnologies, que poc a poc van esdevenint quotidianes, o de l'allau de persones d'altres nacionalitats (magribins, sudamericans, asiàtics, australians, europeus orientals i occidentals) que vénen a l'escola per aprendre a llegir i escriure les llengües que parlem, per poder-se integrar el millor possible a la nostra societat.

També a partir del 2000, l'escola porta la gestió i coordinació del Punt de Lectura. On s'ha complert un antic projecte: la unificació de les biblioteques del barri, la de l'Associació de Veïns i la del Club d'Avis junt amb la de l'esmentat Punt de Lectura i

la del mateix centre. S'ha signat un pre-conveni i estem a l'espera de que la Direcció General vulgui signar-ne el definitiu. Mentrestant la recollida de còmics, "TBO'S" i contes iniciada el curs passat, és un èxit sense precedents: ens han arribat més de 3000 exemplars i encara n'esperem més. Properament informarem d'un concurs d'acudits i còmics del que procurarem fer-ne sortir una publicació, a l'estil de "El lío cultural" ; revista de l'escola que aquest curs, amb el número 39, acomplirà el setzè aniversari de la seva aparició.

L'evolució històrica de l'Escola d'Adults de Sant Feliu de Guíxols, encara que lenta la valorem molt positivament, els nostres lligams amb l'alumnat, la gent del barri i la ciutat, les seves entitats, l'Ajuntament, la Diputació de Girona i l'Administració Autònoma, són forts, doncs només cal veure les xifres d'una trentena d'alumnes els primers anys i els més de tres-cents d'enguany, dels dos professors de l'Ajuntament al principi, a quatre mestres del Departament de Benestar Social, un de l'Ajuntament, dos col·laboradors i cinc voluntàries en el curs present (2000/2001) impartint els cursos i tallers següents:

Primer, Segon i Tercer Nivell de l'etapa instrumental; etapa bàsica (Graduat Escolar); preparació per a la prova d'Accés a Cicles Formatius de Grau Mitjà; preparació per a la prova d'Accés a la Universitat per a majors de 25 anys (només prova comuna); cursos de llengua per a estrangers; cursos d'anglès i francès; curs d'informàtica; taller de manualitats; taller de mecanografia; taller de retallables; taller de teatre i vídeo, en el qual, si tot va bé, se'n podran veure els resultats en un curt que emetrà T.V. Costa Brava, a finals de primavera.

De cares al curs vinent, l'últim en que es donaran classes per a l'obtenció del Graduat Escolar, desitjaríem poder comptar amb més professorat, per mantenir l'oferta, i aconseguir incorporar-hi la preparació per a la prova d'Accés al Cicles Formatius de Grau Superior, curs del que tenim demanda i que ens serviria com a assaig general per al 2003 afrontar la docència del Graduat Escolar de Secundària.

Només ens cal donar el nostre agraïment a totes les persones i entitats que ens han ajudat a tirar endavant i recordar a tothom que es vulgui apuntar que la pre-inscripció serà de l'1 al 15 de Juny.

ESCOLA D'ADULTS

***Convertint-se a l'any 1997,
data del vintè aniversari,
en Centre de Formació
d'Adults (CFA)***

A dalt, taller de teatre del C. de Formació d'Adults.

A baix, Punt de lectura.

NOTÍCIES

DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

Entrevista amb la delegada d'ensenyament, Pilar Sancho

Data : 9 de febrer de 2001

El passat dia 9 de febrer l'alcalde va mantenir una entrevista amb la nova delegada d'Ensenyament. Ja anteriorment l'havia visitat amb l'equip de l'IES Sant Feliu per a temes concrets que pateix aquest centre quant a deficiències de la nova construcció.

Les qüestions que es van tractar amb la delegada van ser els següents: Suport municipal de català.- es va exposar que es du a terme a tots els centres en funció de les dades d'escolarització tardana. Unitat d'Escolarització Externa -aquest recurs que l'Ajuntament ve donant des de fa temps ara el Departament el subvencionarà. Sol·licitud del C.Cor de Maria. -a aquest centre se'ls ha denegat una subvenció d'una línia de parvulari. La delegada esmenta que en aquests moments el Departament no subvenciona cap centre privat si hi ha places

Pati del CEIP l'Estació, any 2000.

en els públics-. Desequilibri del nombre d'alumnes d'incorporació tardana al CEIP Baldiri respecte als altres centres.- la delegada manifesta que s'hauria de demanar l'aplicació d'un pla estratègic i que tal vegada es podria sol·licitar a nivell de ciutat. La qual cosa significaria la dotació, per exemple, d'un suport de català als centres escolars que el demanessin. Petició d'ajuda pel canvi de les obertures dels dos edificis al CEIP Gaziel -en exposar el problema la delegada proposa de fer una aportació de 2 milions cada any durant un període de temps que cal concretar. Temes pendents de les obres a l'IES Sant Feliu tractats anteriorment a l'entrevista que es va fer el 17 de gener amb el propi centre. La delegada confirma que aquest

any durant l'estiu 2001 es farà la tanca de darrere l'edifici; els altres assumptes pendents es planificaren amb els representants del centre.

Demandes de l'IESI Sant Elm: - La concessió de l'ensenyament d'idiomes resta pendent a tots els instituts de Catalunya que se'ls havia atorgat. Sol·licitud del Batxillerat artístic- es va realitzar el passat curs i la delegada demana que se li faci arribar la carta que es va enviar a l'anterior delegat. Obres pendents per a fer l'any 2001- està prevista una inversió. Altres qüestions internes del centre que estan en vies de resoldre's.

Ratificació dels representants municipals en els consells escolars

El passat mes de gener es va aprovar en el ple de l'Ajuntament la ratificació dels representants municipals als consells escolars dels centres públics. La relació d'aquests és:

- Emili Ribot al CEIP L'ESTACIÓ.
- Agustí Valls al CEIP BALDIRI I REIXACH.
- Joaquim Clarà al CEIP Gaziel.
- Victor Pascual a l'IES Sant Feliu i a l'IESI Sant Elm.
- Joan Alfons Albó al C.FADULTS i a l'ESCOLA BRESSOL

Publicacions rebudes

- *Perspectiva escolar* 249 corresponent al novembre del 2000 i suplement *perspectiva i diversitat*.
- *Perspectiva escolar* 250 corresponent al desembre del 2000.
- *Perspectiva escolar* 251 corresponent al gener del 2001.
- *Butlletí de Ciutats Educadores* n.6 corresponent al novembre del 2000.
- *Recull de legislació educativa* corresponent als mesos de set. i oct. del 2000, publicat per la Diputació de Barcelona.
- *Informatiu del CEM de Girona* núm. 23 i 24.
- Dossier informatiu del CEC núm 22: *activitats extraescolars i complementàries i serveis escolars*.
- *Especial desè aniversari CEM de Barcelona* Barcelona Educació núm 15.

Inici de noves assignatures de lliure elecció

El dimecres 14 de febrer van començar les assignatures de lliure elecció organitzades conjuntament per la Universitat de Girona, l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols i la Fundació Universitat de Girona: Innovació i Formació.

Imatges de tres ciutats medievals: París, Roma i Barcelona. Professor: Joan Molino.

Durant el segon semestre d'aquest curs s'han programat tres assignatures: *Imatges de tres ciutats medievals: París, Roma i Barcelona*, a càrrec del professor Joan Molina, del Departament d'Història de l'Art de la UdG; *La por, l'ansia i la incertesa: els miralls de la literatura fantàstica*, a càrrec de l'escriptor guixolenc Ponç Puigdevall i *Turisme i noves tecnologies*, coordinada pel professor Joaquim Majó, cap d'estudis de l'Escola Oficial de Turisme. Més de 100 alumnes estan realitzant les assignatures esmentades.

L'IES Sant Feliu celebra la Gimcana 2000

Amb el doble objectiu d'acabar l'Any Internacional de les Matemàtiques amb una activitat lúdica i de tancar el trimestre a l'institut amb un acte festiu de participació general, el 22 de desembre vam celebrar la GIMCANA 2000. Es tractava d'un joc en què els alumnes, en grups de sis, havien

de realitzar un itinerari per Sant Feliu, amb sis controls on havien de portar el resultat -un número que en dèiem la clau- i on se'ls lliurava la prova següent. Aquests controls corresponien a sis llocs significatius des del punt de vista històric, que en ordre cronològic eren: la Punta dels Guíxols, la plaça del Monestir davant de la Porta Ferrada, l'ermita de Sant Elm, el port, el Parc de les Eres sobre el Col·legi l'Estació i els pisos del Sot dels Canyons del barri de Vilartagues. Al final, entre el darrer control i l'arribada a l'institut havien de resoldre un problema matemàtic. Cadascuna de les sis proves consistia en la lectura de tres textos (un d'història local que es relacionava lògicament amb l'indret del control, un d'història general, per contextualitzar l'època, i un tercer text biogràfic referent a una matemàtica de l'època de referència), en la resposta de tres preguntes lligades al text i en la trajectuació d'una selecció de les respostes al codi ASCII, la qual resultava ser la clau o resposta única del grup i que possibilitava seguir jugant. La participació va ser general des de 1r d'ESO fins a 2n de Batxillerat. El temps, molt incert aquell dia i amb un pronòstic desfavorable, va aguantar fins al final del joc. El primer equip guanyador va arribar a tres quarts d'11 del matí, després de dues hores de moure's frenèticament per Sant Feliu. Al final del matí es van lliurar premis. Felicitem tots els participants i especialment els joves guanyadors:

Primer d'ESO: *Primer classificat:* Montse Mateo, Núria Correa, Desirée Rivas, Cristina Guiteras, Carolina Rodríguez, Vanessa Rodríguez. *Segon classificat:* Laura Cisterna, Sandra Martínez, Sílvia Gálvez, Dani

Lozano, David Martínez, Franc Rios. *Tercer classificat:* Ariadna Sicília, Laura Martínez, Ariadna Pou, Laura Rangel, Cíntia Tello.

Segon d'ESO: *Primer classificat:* Cristina Vidal, Sílvia Vidal, Sílvia Roperó, Sussi Martín, Miqueas Forster, Quirze Esteve. *Segon classificat:* Omar Cansino, Jacob Valenzuela, Julio Carralero, Aaron Cabrera, Redu Dkiouak, Leo Cortés. *Tercer classificat:* Melanie de Bernardo, Sandra Vilchez, Natàlia Rojas, Dèbora Cano, Sofia Gutiérrez, Emma Montalvo.

Tercer d'ESO: *Primer classificat:* Alejandro Martínez, Lluís García, David Ortiz, Alberto López, Marc Martín, José Antonio Sánchez. *Segon classificat:* Javi Aguilera, Adrià Rios, David Ruiz, José Navarro, Narcís Masferrer. *Tercer Classificat:* David Sánchez, Ricard Campos, Angel Cebrián, Gerard Pons, Gerard Arnau, Jorge Jordán, Ivan Lozano.

Quart d'ESO: *Primer classificat:* Gerard Moreno, Joel Forster, Dani Javier, Marc Vergés, Joan Espasa, Rubén Tauler. *Segon classificat:* Consol Alberni, Elena Rojas, Yasmina Hernández, Sònia Moreno, Lúcia Morán. *Tercer Classificat:* Tània Cuenca, Miriam Álvarez, Alba Rosillo, Judith Rocosa, Latifa Fares, Lúcia Navarro.

Primer de Batxillerat: *Primer classificat:* Xavi Solà, Albert Gironés, David Mir, Emili Ribot, Toni Budó. *Segon classificat:* José Bueno, Joan Antoni Alarcón, Eric Fons, Irene Pérez, Raquel Yuste, Laia Román. *Tercer classificat:* Jèssica Cabanas, Cristina Moro, Ruth Miret, Loli Gutiérrez, Vanessa Ibars.

Segon de Batxillerat: *Primer classificat:* Jèssica González, Cristina Bardia, Sandra Milena, José María García, Elsa Fonfría, Sandra Sanchiz.

Alumnes que participaren a la Gimcana. IES Sant Feliu.

Coastwatch 2000

Els alumnes de 3r d' E.S.O. de l'IESI Sant Elm de Sant Feliu, han participat en el projecte Coastwatch de Greenpeace durant el mes de novembre. És un projecte efectuat per voluntaris arreu del litoral europeu amb l'objectiu de fer una observació de la costa i una recollida de dades.

Alumnes de 3r. d'ESO de l'IESI Sant Elm.

Es porta a terme a 22 països de la costa d'Europa, intentant conèixer-la i fer-ne un seguiment: Bèlgica, Bulgària, Dinamarca, Estat Espanyol, Estonia, França, Alemanya, Grècia, Islàndia, Irlanda, Itàlia, Letònia, Lituània, Holanda, Noruega, Polònia, Portugal, Rumania, Rússia, Suècia, Regne Unit i Ucraïna. Aquestes dades es processen per comunitats, després s'envien als coordinadors nacionals, que redacten l'informe de cada país. A Dublín s'analitzen i finalment a Brusel·les es fa la presentació internacional a la Comissió Europea i al Parlament. La informació es publica en un llibre per a cada país amb dades nacionals i internacionals. A cada informe hi consta la contaminació, la brossa que hi ha a la costa, la fauna i la vegetació, i tot el que els voluntaris puguin observar. S'omple un qüestionari cada 500 metres; i a Catalunya en total se n'han realitzat 860.

Els alumnes de 3r han contestat les enquestes de la zona situada entre Punta Prima i Punta de Garbí, passant per Sa Conca, Sant Pol i Sant Feliu. Han observat l'entorn natural: la vegetació (confecció d'un herbari d'una vintena de plantes i estudi del nom en català, castellà i llatí), les aus (sobretot gavians, gavines i corbs

marins), estudi de la toponímia i recompte de la brossa (runes, mobiliari, papers, vidres, llaunes, plàstics, residus sanitaris, caixes de cucs, burilles, encenedors). Han recollit també una dotzena de bosses d'escombraries. Després d'haver fet aquesta observació, podem dir que hi ha molta brutícia. La costa està molt deixada, sobretot a les cales (molt més que a les platges grans, que es netegen), als bosquets i matollars ja que a sota de les plantes és on més

s'amaguen les llaunes, les ampolles, etc.

Com a conclusió d'aquest treball proposem que es netegi la costa després de la temporada alta d'estiu; **que es netegi la zona de les Planetes i el bosc de la Cala Ametller, proper al Molí de les Forques**, ja que en aquests trams la brutícia és excessiva.

Seria de desitjar que tots plegats respectéssim i protegíssim el nostre patrimoni natural.

Alumnes de 3r d'E.S.O. de l'IESI St. Elm

Domund

Un any més, la nostra escola va celebrar el dia 20 d'octubre la festa del Domund, diada destinada a recaptar diners per l'obra del Padre Victor de la Peña, missioner al Perú. Els alumnes i les alumnes de sisè van ser els responsables de preparar-la.

Al matí, al pati de l'escola, es va fer una petita representació que portava per títol: "Dos mil anys de Missions". Estrelles, sol, flors, el pallasso Pim Pom i nens i nenes van ser els protagonistes de l'obra emmig de danses i cançons. A la tarda, parada de coques, crispets... la tòmbola on tothom hi va anar a tirar, i altres parades com: perruqueria, bitlles, el gran mural... La festa va ser molt divertida i es van recollir més de 243.000 pessetes. TOT UN ÈXIT.

DIADA DE LA PAU

Enguany, el dia de la Pau s'ha transformat en una setmana i escaig (tant de bo que fos per sempre la pau).

Des del dia 22 de gener fins al 31 del mateix mes, s'han decorat passadissos, escales i aules amb coloms portadors de missatges. Però la novetat ha estat que cada curs, des dels més petits als més grans, ho ha treballat a la seva manera. Trens i vagons amb missatges originals relacionats amb la pau, petits coloms als vidres d'Educació Infantil amb tres lletres molt senzilles però que volen dir moltes coses, PAU, ocells en tres dimensions, ... Per finalitzar la setmana, el dia 31, han presentat uns escrits de cloenda, amb conclusions a les quals els nens i nenes han arribat durant tota aquella setmana:

"He après que si tu vols tenir pau, respecta als demés i aprèn a estimar la gent, si ho fas ells t'estimaran a tu."

SARAH. 5è Primària.
Col·legi Cor de Maria.

La biblioteca escolar del CEIP l'Estació: els alumnes opinen (nosaltres pensem això de la biblioteca)

La llarga tradició de la Biblioteca Escolar del CEIP l'Estació ha fet possible que en l'actualitat sigui un servei del centre dinàmic que pretén fomentar la lectura entre els alumnes de l'escola. Nosaltres, els mestres de l'escola, ja sabem el què pensem, què funciona, què no funciona, quines mancances tenim a la Biblioteca... però... i els nostres nens i nenes? què senten quan entren? com la veuen? què els agrada més? quines coses canviarien?

**Un grup de Secretaris de la Biblioteca en plena acció: fent préstecs, endreçant fitxes,...
Foto: Comissió de Biblioteca.**

• UNA MICA D'HISTÒRIA...

Des de la seva creació, el CEIP L'Estació ha procurat de fomentar l'hàbit dels nens i nenes per la lectura, no només des de les aules, sinó també des de la Biblioteca del centre. L'espai assignat per a la Biblioteca és la primera aula del passadís de la primera planta, amb 49 m². El personal de què es disposa és una mestra coordinadora i una altra per al taller, ambdues amb reducció horària lectiva, i més recentment s'ha creat la Comissió de Biblioteca que agrupa mestres dels diferents cursos. A banda, tots els mestres del centre participen en la vigilància del servei durant sis cops a l'any, aproximadament.

El servei de la Biblioteca és de lectura, consulta i préstec, de dilluns a divendres de 12 a 13 h., amb accés lliure. En horari lectiu es reparteixen les hores amb els diferents cursos per poder anar-hi amb tot el grup classe a treballar-hi.

Des de l'any 1986 funciona un "Taller de Biblioteca" amb nens i nenes a partir del 5è curs de Primària i totalment voluntari. En funció dels alumnes que s'apunten cada any es fan un o dos grups. Cada grup es troba com a mínim una hora a la setmana i aprèn el funcionament de la Biblioteca: des de registrar, fitxar i folrar els llibres, fins a restaurar els que es van deteriorant. La implicació dels alumnes en

la pròpia Biblioteca fa que valorin i respectin molt més aquest servei, els motiva i així aprofiten més els recursos de lectura i coneixement que els ofereix. Des del curs 1998-99 funciona el grup de "Secretaris de la Biblioteca", on cada dia vénen sis nens des de 2n fins a 4t de primària i es reparteixen les tasques de manera rotativa:

- Préstec: ajuda a la coordinadora a escriure les fitxes i a endreçar-les alfabèticament.
- Guarda llibres: un nen s'encarrega de posar els llibres retornats del préstec al seu prestatge.
- Endreçar col·leccions: un dels nens va repassant tots els prestatges, mirant de posar els llibres drets i endreçar-los per col·leccions.
- Vigilància: vigilen que hi hagi ordre i s'estigui en silenci.
- Vigilant dels escacs: a fora al passadís hi ha un grup de nens que juguen als escacs, un dels nostres secretaris vigilarà i posarà ordre.

• OBJECTIUS I FINALITATS DE LA BIBLIOTECA

Els objectius finals per als alumnes que ens proposem a la Biblioteca són:

- Aconseguir que l'alumne adquireixi l'hàbit per la lectura de qualitat.
- Aconseguir que l'alumne pugui discriminar els valors ètics i estètics d'allò que llegeix.

Els nens i nenes d'un grup classe d'educació infantil visiten la Biblioteca i disfruten amb els contes. Foto: Comissió de Biblioteca.

Quan entro a la Biblioteca sento... molta alegria... tinc una sensació molt estranya, em ve una cosa de llegir... sento que em sento molt bé...

Pretenem, per tant, que el noi o noia gaudeixi de la lectura (imatge/text) amb la finalitat que sigui el camí per a una lectura madura que li permeti:

- Introduir-se en l'obra d'art (educació ètica i estètica).
- Ésser autònom en les seves eleccions a través de l'anàlisi de textos i imatges.
- Adquirir la capacitat de traspasar els continguts adquirits en d'altres expressions de l'home (televisió, premsa, propaganda electoral, publicitat ...).
- Tenir models suficients per reconèixer, expressar i comunicar els propis pensaments.

• QUÈ PENSEN ELS NENS I NENES DE LA BIBLIOTECA...

Per tal de conèixer el grau d'acceptació de la Biblioteca entre l'alumnat, el passat trimestre vàrem convocar un concurs literari, "La nostra Biblioteca": l'hem buidat, l'hem reestructurat i per fi ha sorgit un article amb les frases, les sensacions i els pensaments dels nostres nens i nenes de l'Escola l'Estació¹.

"Estic impacient, miro el rellotge i falten cinc minuts per a que siguin les dotze. Avui vull anar a buscar un llibre a la biblioteca i si no m'afanyo potser algú me l'agafa..."

• QUAN ENTRO A LA BIBLIOTECA SENTO

...molta alegria ... tinc una sensació molt estranya, em ve una cosa de llegir...quan veig tants llibres i nenes llegint venen ganes d'entrar-hi...sento una sensació molt bona perquè veig a tothom llegint o treballant: sento que em sento molt bé...

me poso nerviosa perquè hi ha molta cua endavant perquè estan escollint el llibre i em xafen, i me'n vull anar però ja he agafat el llibre i no puc sortir fins que no me treguin la fitxa blava...em sento molt feliç...em sento molt tranquil com si estigués al cel...em sento molt bé envoltada de llibres...em passa l'hora tan depressa...amb tots aquests llibres no tens temps d'avorrir-te... quan sigui gran cuidaré la biblioteca...

"Riiinggg..."

Ja ha tocat el timbre de les dotze, haig d'espavillar-me per ser el primer. Quan entro a la Biblioteca sec a la catifa i me la miro..."

...és diferent de totes les altres... ..no és petita ni gran...és divertida...neta, maca i endreçada

...ha millorat molt durant aquests dos anys: hi caben unes 25 persones: pots treballar bé perquè hi ha els llibres necessaris...té un horari que és de 12h. fins a la 1h. del migdia. ...és un lloc màgic on tothom va a sentir emocions noves que desprenen els llibres...és com un paradís amb tants llibres...té còmics, llibres per riure, llibres per treballar, llibres per aprendre, llibres divertits...les prestatgeries estan ben col·locades: gomet blau: cicle inicial, vermell: mitjà, verd: superior i groc per els més grans ...estan classificats per que la gent els trobi amb més facilitat... hi ha un racó per cada dos cursos, un ordinador amb jocs per jugar i

en un altre racó una catifa perquè els nens petits se sentin i mirin contes... també hi ha jocs i papers per dibuixar...tenim tres tipus d'encarregats: els que fan el préstec, els que vigilen qui té que anar a fora, i els que vigilen als que juguen a escacs al passadís...hi ha uns nens que són vigilants i altres secretaris...també hi ha encarregats que t'ajuden a buscar un llibre que no trobes...endrecen els llibres...a mi me va molt bé perquè els dies que la mare plega a la 1, em quedo i m'ho passo molt bé, i quan el professor ens posa deures i hem de mirar les enciclopèdies, i a casa no la tenim doncs baixem a la biblioteca. ...a la nostra classe també hi tenim una "mini Biblioteca" però ens agrada més la de baix, la de tot el cole, perquè la nostra és molt petita.

• EL QUE MÉS M'AGRADA DE LA BIBLIOTECA...

...són els mobles de colors...els llibres ben col·locats...mirar els dibuixos dels contes... ..l'ambient de treball que tenen tots els nens, estan llegint o escrivint; llavors fa que tu també tinguis que llegir o escriure algo...que aprenc moltes coses... paraules que no sabem...pots ser tú la secretària, i això és molt divertit perquè ordenes llibres, escrivs fitxes, és a dir que si ets una mica gran i no hi ha cap profe, et sents amb bastanta responsabilitat...m'hi distrec molt i estic acostumat a la meva germana a anar-hi...jo sempre voldria que la biblioteca fos una classe, així cada dia llegiríem llibres...i el millor de tot és que et pots emportar la fantasia a casa amb el llibre.

El millor de tot és que et pots emportar la fantasia a casa amb el llibre

• M'AGRADARIA QUE LA MEVA BIBLIOTECA...

... fos més gran com la de la "Bella y la Bestia" ...tingués coixins per sentar-se...tenir més ordinadors...jocs d'ordinador, internet, enciclopèdies interactives... m'agradaria que hi hagués una màquina que li diguessis el llibre que volguessis i que et diria en la part que està.

...ficaria valles per separar els nens que miren contes i els que fan deures...que fessin una altra biblioteca per als petits, quan estan a la biblioteca parlen i ens molesten i no ens deixen treballar...és molt maca però una mica petita per a tota l'escola...quan entro a la biblioteca tot està molt tranquil fins que arriben els nens petits.....teníem que anar més sovint...que fessin l'hora del conte ...tindria que estar oberta tot el dia i a la tarda...i si jo fos el director m'agradaria que hi haguessin més llibres

...quan entres t'agradaria quedar-t'hi tot el dia, però a tres quarts d'una: riiing!!! toca el timbre i tens que

¹. Tot i que s'ha modificat en alguns casos l'ortografia dels nens i nenes, per fer la lectura de l'article més agradable, en general hem volgut mantenir l'estructura de les seves frases per tal de ser més fidels al seu mode d'expressió.

**Col·locant els llibres al seu lloc:
la implicació dels alumnes en
les diferents tasques és un dels
pilars del projecte d'animació a
la lectura de la Biblioteca.
Fotografia: C. de la Biblioteca.**

*marxar...si et quedes un dia i t'agrada, hi aniràs cada
dia.....pots anar a la Biblioteca del teu col·legi, però si
no trobes el que busques, també pots anar a la Bibli-
oteca municipal que és més gran que les altres...hi
ha gent que no li agrada llegir, per què no ho proven?*

***La Biblioteca... és un lloc
màgic on tothom va a sentir
emocions noves que despre-
nen els llibres...***

perquè si no mai no n'aprendran!!

La nostra Biblioteca és la millor!!!

Per últim, no voldríem acabar sense afegir un darrer reguitzell de comentaris que, tot i que no hem inclòs en el redactat final, no deixen de ser interessants i significatives de la visió dels nostres alumnes.

*... la gent se sent molt bé
...sents que tens que agafar un llibre i taula pels amics
...sento silenci i tranquil·litat
...sento parlar a tothom en veu baixa
...tots els nens volen que la biblioteca sigui seva
...quan els tornem ens pregunta si ens ha agradat*

• COM ÉS LA BIBLIOTECA?

*...tens que parlar fluix, sinó molestes als que treballen
o llegeixen
...la bibliotecària té un ordinador i ens deixa jugar amb
ell
... la mestra es diu Clara és molt agradable i ens deixa
fer concursos; ens explica un conte, seiem en quatre
taules i quan estem preparats comença a dir pregun-
tes
...quan vols agafar un llibre li tens de dir el teu nom i
després donar-li una fitxa que hi ha darrera del llibre
...normalment els pares solen fer les reunions per que
és acollidora
...a final de curs el nen de cada curs que s'emporta més
llibres li donen un conte de regal
...penso que és de les més ben organitzades de Sant
Feliu*

• QUÈ ÉS EL QUE MÉS T'AGRADA DE LA BIBLIOTECA?

*...és molt divertit fer de secretari
...els llibres de fulles transparentss i la marca "Tigres"
...les lletres dels contes (p-4)
...escotar contes i explicar-los*

• COM T'AGRADARIA QUE FOS LA TEVA BIBLIOTECA?

*...m'agrada com està muntada, quan jo era petit no
era com ara
...una mica de marxa
...estores,*

• QUINS LLIBRES AFEGIRIES?

*...llibres nous
...llibres de com era abans l'escola
...més còmics
...llibres muts (sense lletra)*

Comissió de Biblioteca
de l'escola l'Estació de Sant Feliu de Guíxols.

Informatització: s'inicia la cons- trucció del catàleg automatitzat

La Biblioteca Municipal ha iniciat la informatització dels seus fons, és a dir, la creació per primera vegada d'un catàleg consultable per ordinador amb les fitxes informàtiques de tots els documents de què disposa, i a on hi apareixen les dades dels llibres, revistes o audiovisuals -autors, títols, matèries, i també traductors, il·lustradors, col·leccions,...-.

La realització d'aquesta tasca s'està duent a terme, d'una banda, gràcies al programa nord-americà d'automatització de biblioteques VTLS -instal·lat per Departament de Cultura de la Generalitat, i que és el que utilitzen les biblioteques públiques catalanes i bona part de les universitàries-, i en segon lloc, però no menys important, a través de la feina del personal de la Biblioteca Municipal i molt especialment de Xavier Roca, conserge del Museu d'Història de la Ciutat, que està dedicant part de la seva jornada laboral a aquesta tasca d'informatització.

El programa d'automatització emprat conté els següents mòduls bàsics, que són Consulta, Préstec i Estadístiques:

- El mòdul de Consulta permetrà consultar els registres bibliogràfics de la Biblioteca -llibres, revistes, audiovisuals-, és a dir, saber de forma ràpida i fiable de quins llibres, revistes i material audiovisual es disposa. La consulta es podrà realitzar *in situ* a la pròpia Biblioteca Municipal, a la resta de Biblioteques Públiques catalanes o bé mitjançant la plana web del catàleg col·lectiu del Sistema de Lectura Pública de Catalunya -www.gencat.es/slp/vtls/catalan/vtls-basic.html-, que agrupa els catàlegs de bona part de les Biblioteques catalanes.

- Amb el mòdul de Préstec es podrà realitzar el préstec de materials de manera totalment automatitzada, ja que cada document tindrà un codi de barres, i tots els usuaris de la Biblioteca disposaran d'un carnet amb el seu propi codi de barres; això alleugerirà considerablement el volum de feina en la realització de préstecs, augmentant-ne la fiabilitat de les dades. A través d'aquest mòdul es podran realitzar també reserves de documents i pròrroques dels documents pres-

tats, cosa que actualment es realitza de forma manual, i poder fer reclamacions més efectives als usuaris que tinguin documents que han esgotat el plaç de préstec.

- El mòdul d'Estadístiques permetrà al personal de la Biblioteca obtenir ràpidament dades sobre quantitat de documents de què es disposa, repartits per temes -observant les mancances en una o altra determinada matèria-; dades de quantitat de documents prestats; nombre d'usuaris que utilitzen els Servei de Préstec; nombre d'usuaris habituals del Servei; conèixer els temes i llibres més demanats, és a dir, les preferències del públic -per tal de poder orientar alguns criteris en l'adquisició de nous materials-;...

La implementació total del sistema informàtic es realitzarà en el moment en què s'inauguri la nova Biblioteca i Arxiu Municipals; mentrestant, es compta que a finals d'aquest any 2001 ja es pugui consultar tot el fons de la Biblioteca a través de la plana web del Sistema de Lectura Pública de Catalunya, esmentada anteriorment, i en la qual ja es pot accedir a tot el fons de Novel·la, Biografies i Vídeos.

Web del catàleg col·lectiu del Sistema de Lectura Pública de Catalunya.

Donació de la Biblioteca particu- lar de Fèlix Martí

El passat mes de gener, després de les converses mantingudes entre Josep Amat, regidor d'Urbanisme, Medi Ambient i Hisenda de Sant Feliu de Guíxols, i Fèlix Martí, director del Centre UNESCO de Catalunya -institució independent i no lucrativa-, es va arribar a l'acord de la donació de la Biblioteca particular del Sr. Martí a la ciutat de Sant Feliu. En l'acte en què es va formalitzar la donació hi eren presents, a més dels ja esmentats, Joan Alfons Albó, Alcalde de Sant Feliu i Regidor de l'Àrea de Patrimoni

Cultural i Educació, i David Hernández, director de la Biblioteca Municipal. Fèlix Martí, vinculat a la població guixolenc donat que manté una segona residència en aquesta ciutat, ha treballat sempre en el camp de la promoció i difusió dels drets humans i en l'educació per a la pau, la interculturalitat, el pluralisme lingüístic, el diàleg interreligiós,... Ha dut a terme la seva tasca no només com a director del Centre UNESCO, sinó també mitjançant altres iniciatives de les quals ha estat promotor i col·laborador -moderador de la "Conferència de Pau del País Basc", membre de la "Comissió de l'Islam" de la Generalitat de Catalunya, membre del patronat de la "Fundación para una Cultura de Paz",...-

L'extensa Biblioteca de Fèlix Martí compta amb 15.000 volums i uns 10.000 exemplars de publicacions periòdiques, i inclou materials de moltíssimes matèries diferents: filosofia, teologia, ciències socials -economia, política, educació,..., art, literatura, història, geografia,... Formen la seva col·lecció des de grans obres de referència generals -l'*Encyclopaedia Britannica*, l'*Encyclopaedia Universalis*, la *Gran Enciclopèdia Catalana*,...- a enciclopèdies especialitzades -la primera edició de la *Summa Artis*, la *Catalunya romànica*, d'altres títols més moderns com la *Història de la Cultura Catalana*, *Història, política i societat dels Països Catalans*, *Enciclopedia de Literatura Universal*,...-

Bona part de les seves obres estan destinades al públic en general, però evidentment n'hi ha moltes d'altres dirigides a un públic més especialitzat donades la formació i la tasca de Martí. Alguns dels títols són edicions limitades d'obres actualment exhaurides i difícils de localitzar -com l'edició en francès de les obres completes del filòsof Kierkegaard, o l'edició facsimil d'un diari català publicat a principis de segle per la comunitat catalana de Nova York o el també facsimil del *Llibre vermell de Montserrat*-. Pel que fa a les revistes, es poden trobar col·leccions senceres de les ja desaparegudes revistes *Destino* i *Triunfo*, així com d'altres que encara es publiquen -com ara *L'Avenç*-.

Tot i que la donació ja està formalitzada, la cessió efectiva de la Biblioteca de Fèlix Martí es realitzarà quan s'inauguri la nova Biblioteca i Arxius Municipals de Sant Feliu de Guíxols, l'any 2002. Donat el volum i les particularitats del fons, part d'aquest haurà d'estar localitzat en el magatzem de la nova Biblioteca, i d'altra part a les sales habituals de consulta. Això sí, sempre dis-

ponible pels usuaris de la Biblioteca, i consultable gràcies al catàleg d'autors i de títols que Martí -pacient i exhaustivament- ha realitzat durant tots els anys de formació de la seva col·lecció; més endavant, es té previst informatitzar aquest fons i integrar-lo al catàleg automatitzat de la Biblioteca Municipal -que ja s'està construint en aquests moments-.

La formalització de la donació es va realitzar en la pròpia Biblioteca particular de Fèlix Martí -a l'esquerra de la foto-. Al mig, Joan Alfons Albó, Alcalde; a la dreta, Josep Amat, Regidor d'Urbanisme, Medi Ambient i Hisenda. Foto: D.H.G.

Sobre el llibre *Carrers, cases i arquitectes*, de Gerard Bussot

El llibre *Carrers, cases i arquitectes de Sant Feliu de Guíxols (dels inicis fins el 1931)*, de Gerard Bussot, va ser presentat el passat 20 d'octubre al Monestir de Sant Feliu de Guíxols. Més de cent-cinquanta persones van assistir a l'acte, en què mitjançant diapositives, l'autor va anar fent un breu recorregut pel contingut d'aquesta extensa obra.

Ja aquell dia va quedar palès el ressò que un estudi d'aquestes característiques portaria a la ciutat: un treball exhaustiu, detallat i molt ben documentat sobre l'evolució urbanístico-constructiva que ha experimentat St. Feliu al llarg de la seva història, presentat sota una edició molt acurada, amb gran profusió de fotografies, làmines i plànols.

La repercussió de l'obra es va notar el mateix dia de la presentació, quan es van esgotar els

50 exemplars que hi havia destinats a la venda i es va haver de fer una llista de reserves per a tots aquells que s'havien quedat sense poder adquirir el llibre.

En aquests moments, la distribuïdora de la publicació -l'empresa Nordest- no disposa de d'exemplars de l'obra en stock, i, segons informacions dels propis llibreters de St. Feliu, únicament en queden una vintena disponibles a les llibreries, i aproximadament una cinquantena al Museu d'Història de la Ciutat, que també és un punt de venda del llibre -que es pot adquirir per 4.900 pta.-.

Pel que fa a la consulta del llibre a la Biblioteca Municipal, aquesta disposa d'exemplars de l'obra, dos dels quals estan disponibles en préstec i el tercer només es pot consultar a la Biblioteca. Des de la seva adquisició -el passat mes d'octubre-, els dos exemplars prestables han estat quasi perpètuament fora de la Biblioteca.

El llibre ha estat llegit i consultat per estudiants de secundària que havien de realitzar treballs escolars, per persones interessades concretament per la història i els canvis que ha sofert el carrer on viuen o bé on hi van néixer, i també per tots aquells interessats en aprofundir en la història de Sant Feliu.

Gerard Bussot, actualment tècnic d'urbanisme de l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro, investigador de la història local de St. Feliu i Sta. Cristina, ha esmerçat molts anys en la realització d'aquest estudi, i el fruit del seu magnífic treball és evident que s'ha vist recompensat per la bona acollida que el llibre ha tingut entre els seus conciutadans.

Com diu Àngel Jiménez al final del pròleg de l'obra, "Conèixer... (la ciutat de Sant Feliu) ...és previ i fonamental per a poder-la estimar".

La presentació del llibre de Gerard Bussot. Foto: X.C.R.

Nous horaris i calendari de Setmana Santa

La Biblioteca Municipal ha canviat els seus horaris: des del passat 26 de febrer, enlloc d'obrir tots els matins de dimarts a dissabte, obrirà els dimarts, dijous i dissabtes als matins. Aquest canvi ve motivat, d'una banda, per l'actual ritme de creixement de la Biblioteca -que, tot i que no és molt alt, no ha disminuït des de que es va reobrir l'any 1997, i des d'aquell moment s'ha mantingut amb els mateixos dos treballadors-, doncs en quatre anys s'ha duplicat el nombre d'usuaris diaris i el nombre de documents que es presten diàriament; de l'altra, pel fet que, com que el 2002 s'obrirà la nova Biblioteca i Arxiu Municipals, cal començar a preparar la Biblioteca per a aquest canvi. Això implica, entre d'altres:

- la informatització
- l'expurgació de fons
- l'adquisició de nous fons
- la redefinició de serveis
- el disseny de nous serveis

Després de fer un estudi sobre l'afluència d'usuaris el passat mes de desembre, es va valorar el següent:

- Que una mitjana de 41 usuaris utilitzen el Servei de la Biblioteca els dissabtes al matí.
- Que, per contra, una mitjana de 18 usuaris van a la Biblioteca els matins de dimarts a divendres.
- Que els dies de vacances entre ponts, vacances de Nadal, etc., utilitzen el Servei de Biblioteca una mitjana de 36 persones.

Així, per norma general, s'ha prè la decisió des del Servei de la Biblioteca que:

- **de manera habitual, romanguí tancada dimecres i divendres als matins**, per tot el què anteriorment s'ha explicat; això suposa que el personal podrà dedicar 5 hores (2 1/2 hores dimarts i 2 1/2 dijous) per realitzar les tasques abans esmentades.
- **continui obrint els dissabtes al matí**, donada l'afluència de públic d'aquest dia.
- **obri també de manera habitual els matins en què s'escauen ponts, i també festes de Nadal i Setmana Santa**, independentment que hagués de romandre tancada si la festa s'escau en dimecres o en divendres.

Adjuntem a continuació un quadre amb els horaris habituals i un altre amb els de setmana Santa. S'han marcat en gris els matins o tardes en què la Biblioteca romandrà tancada.

HORARIS DE SETMANA SANTA							
	DIJOURS 9	DIMARTS 10	DIMECRES 11	DIJOURS 12	DIVENDRES 13	DISSABTE 14	DIUMENGE 15
MATINS							
TARDES							

DIJOURS 16	
MATINS	
TARDES	

HORARIS HABITUALS							
	DIJOURS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOURS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE
MATINS							
TARDES							

Alumnes en pràctiques

La Biblioteca Municipal, així com d'altres serveis municipals, ha iniciat els convenis de pràctiques amb alumnes de l'IES St. Feliu. Aquests convenis entre el centre d'ensenyament i l'Ajuntament possibiliten que els alumnes dels Mòduls Professionals d'Administració puguin realitzar-hi les seves pràctiques -obligatòries i de 310 hores- com a administratius. Les principals tasques que es desenvolupen en les pràctiques a la Biblioteca consisteixen, bàsicament, en:

- La recepció i registre de la documentació -llibres, revistes, audiovisuals- que arriben a la Biblioteca.
- La preparació i ordenació dels materials per a la seva consulta.
- La realització i manteniment de l'arxiu administratiu.

- L'ús d'aplicacions informàtiques bibliotecàries per a la introducció de registres de documents.
- L'ús d'aplicacions informàtiques generals: creació de bases de dades -Access-, fulles de càlcul -Excel-, documents diversos com cartes, propostes,... - Word-.
- La recerca d'informació en catàlegs -bases de dades- via Internet.
- L'atenció a l'usuari -públic *in situ*, per telèfon-.
- La realització del Servei de Préstec -i també part del procés del Préstec Interbibliotecari-.
- La formalització de comandes i propostes de despesa.

Per aquest curs escolar 2000-01 es compta amb una alumna de pràctiques -Olga Jou, des del passat 1 de febrer i fins el 9 de juny-, però és possible que, de cara al proper curs, i donada la proximitat del trasllat i obertura de la nova Biblioteca i Arxiu Municipals l'any 2002, es poguessin ampliar el nombre de places ofertades.

Finalitzen els treballs de recerca dels cursos de batxillerat

Dins el pla d'estudis de l'actual Batxillerat, els alumnes de segon curs, a més d'haver-se de preparar per a les Proves Accés A la Universitat (PAAU), han de realitzar un treball de recerca: es tracta d'una investigació sobre un tema triat lliurement per l'alumne i en el qual han d'aplicar una metodologia de treball científic per tal d'aprendre com s'ha de dur a terme correctament una estudi al voltant d'un tema, quins són els passos a seguir per arribar a unes conclusions i com s'ha de plasmar per escrit i presentar la recerca per tal que aquesta sigui de valor per al coneixement.

Durant aquest curs 2000-01, la Biblioteca Municipal ha aportat assessorament bibliogràfic a una dotzena d'alumnes –algun d'ells, fins i tot, provinient d'algun altre Institut de fora de Sant Feliu-, localitzant obres pertinents per a la seva investigació i fent-los arribar a les seves mans llibres provinents d'altres Biblioteques Públiques catalanes i fins i tot d'arreu de l'Estat Espanyol -gràcies al Servei de Préstec Interbibliotecari, gratuït, de què disposa la Biblioteca per a tots els seus usuaris: si no es disposa d'un llibre, la Biblioteca el porta de fora-. A tall d'exemple, esmentem els treballs de recerca sobre la història del port i el tràfic marítim de St. Feliu; els efectes dels jocs d'ordinador en la infància; l'aplicació pràctica del medi radiofònic en la realització d'un projecte de programa de radio; la situació de Burkina Fasso i el treball de les ONGs en aquest país; l'art dels tatuatges i la seva realització vist des d'un enfocament pràctic; la desestructuració actual de la família tradicional a Espanya,...

Des d'aquí volem donar les gràcies a tots els estudiants que s'han dirigit a la Biblioteca Municipal per fer ús dels seus Serveis, felicitar-los per la tasca realitzada i, no per darrer menys important, demanar disculpes en els casos -que n'hi ha hagut- en què no s'han aconseguit satisfer les seves demandes correcta i puntualment. Esperem que, en un futur no gaire llunyà, la nova Biblioteca i Arxiu Municipals, i la dotació de personal suficient per part de l'Ajuntament de la nostra ciutat, puguin oferir aquest servei d'assessorament d'una manera més àmplia i adequada.

DAVID HERNÁNDEZ GASCH
Director de la Biblioteca Municipal

NOVETATS EDITORIALS

DE LA BIBLIOTECA

Novel·la

- Isabel ALLENDE. *Retrato en sepia*
Una jove tracta de descobrir els seus obscurs orígens.
- Lluís-Anton BAULENAS. *La Felicitat*
Retrat de la Barcelona de postguerra.
- Paulo COELHO. *El Dimoni i la senyoreta Prym*
Paràbola sobre la lluita entre el bé i el mal.
- Amin MAALOUF. *El Viatge de Baldassare*
Una reivindicació del respecte als immigrants.
- Henning MANKELL. *Asestos sin rostro*
L'inspector Wallander investiga l'assassinat d'un matrimoni.
- Sándor MARAI. *L'Herència d'Észter*
Una dona espera un amant que va tenir fa vint anys.
- Quim MONZÓ. *El Millor dels móns*
Relats sobre peculiars situacions quotidianes.
- Sergi PÀMIES. *L'últim llibre de Sergi Pàmies*
Nou relats que tracten les absurditats de la vida.
- José SARAGAGA. *La Caverna*
Els efectes del nou ordre econòmic sobre el treball artesanal.
- Dai SIIJE. *Balzac i la jove costurera xinesa*
Història d'uns joves en els durs anys de la revolució cultural.
- Kressmann TAYLOR. *Adreça desconeguda*
Una denuncia del nazisme publicada per primer cop el 1938.
- Maruja TORRES. *Mientras vivimos*
Retrat intimista de tres dones literates. Premi Planeta 2000.

Novel·la fantàstica

- Anne RICE. *Armand, el vampiro*
Sisena part de les "Cròniques vampíriques", iniciades amb Entrevista con el vampiro.

Novel·la històrica

- Alfred BOSCH. *L'Avi: confessions íntimes de Francesc Macià*
Retrat literari del que va ser President de la Generalitat. Premi Néstor Luján 2000.
- Christian JACQ. *La Piedra de luz*
Tetralogia que narra les vicissituds d'un arquitecte a l'Antic Egipte.
- Arturo PÉREZ-REVERTE. *El Oro del rey*
Quarta entrega de les aventures del capità Alatraste -la segona també disponible a la Biblioteca-.

Novel·la negra

- Andreu MARTÍN. *Bellíssimes persones*
Una periodista realitza una investigació sobre un segrestador i assassí.
- Eduardo MENDOZA. *La Aventura del tocador de señoras*
El protagonista de *El misterio de la cripta embrujada* torna a investigar un cas d'assassinat.

Novel·la rosa

- Rosamunde PILCHER. *Solsticio de invierno*
Dos avis de seixanta anys protagonitzen una història d'amor.

Assaig

- Carlos CASTILLA DEL PINO. *Teoría de los sentimientos*
Assaig sobre l'afectivitat i el món dels sentiments.
- Luis ROJAS MARCOS. *Nuestra felicidad*
Una orientació sobre l'assoliment de la felicitat.
- Fernando SAVATER. *Perdonen las molestias*
Raonaments del filòsof sobre la situació vasca.
- Isabel-Clara SIMO. *Carta al meu nét sobre el nacionalisme*
Una reafirmació de l'entitat nacional catalana.
- Matthew TREE. CAT: *un anglès viatja per Catalunya per veure si existeix*
Les experiències d'un anglès que viatja per Catalunya en transport públic.

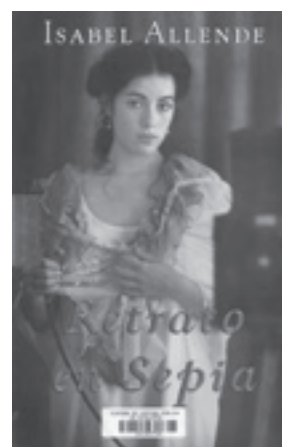
Biografies

- Reinaldo ARENAS. *Antes que anochezca*
Autobiografia d'aquest escriptor cubà homosexual, disident del règim castrista.
- Ian KERSHAW. *Hitler 1936-1945*
Segon volum de la biografia definitiva del dictador.
- Pilar URBANO. *Garzón: el hombre que veía amanecer*
Biografia del jutge Baltasar Garzón.

Llibres sobre Sant Feliu

- Núria ESPONELLÀ. *El Mateix vell amor*
Novel·la ambientada en la indústria del suro i amb referències a St. Feliu de Guíxols.

La major part dels comentaris de les obres s'han extret del suplement "Libros", que publica cada divendres a La Vanguardia, de la web de l'empresa de venda de llibres on-line Bol.com - www.es.bol.com -, i de la "Bibliografia selectiva de Novetats", - desembre 2000, núm. 36-, editada pel Servei de Biblioteques i del Patrimoni Bibliogràfic del Departament de Cultura.

DIRECTORI

SERVEI D'EDUCACIÓ

C/ PENITÈNCIA, 11 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 08 10 FAX. 972 82 11 94
E-MAIL: educacio@guixols.net
HORARI: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 9 A 13 h.

SERVEI D'ARXIU

C/ ABADIA, S/N (Monestir) 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 15 75 FAX. 972 82 15 74
E-MAIL: arxiu@guixols.net
NOUS HORARIS: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 9 A 14 h.,
DIMARTS I DIJOUS, DE 17 A 19 h.
(Dissabtes, a convenir amb el responsable de l'Arxiu)

BIBLIOTECA MUNICIPAL

C/ SANT LLORENÇ, 13, 1r. 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 32 40 57 FAX. 972 82 11 94
E-MAIL: biblioteca@guixols.net
NOUS HORARIS: MATINS, DIMARTS, DIJOUS I DISSABTE, D'11 A 13,30 h.,
TARDES, DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 17 A 20,30 h.

MUSEU D'HISTÒRIA

C/ ABADIA, S/N (Monestir) 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 15 75 FAX. 972 82 15 74
E-MAIL: arxiu@guixols.net
HORARIS D'HIVERN: FEINERS, D'11 A 14 h. I DE 17 A 20 h.,
DIUMENGES I FESTIUS, D'11 A 14 h.

L'ARTAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL

MARÇ 2001

Ajuntament de
Sant Feliu de Guíxols

Diputació de Girona